

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota,

Kiadóhivatal:

Sulv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat)

Sürgönycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre ... 482 Lel.

Fél évre ... 216 Lel.

Negyed évre ... 108 Lel.

Havonta ... 86 Lel.

Hirdetések díjszabás szerinti
vétetnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

Az emelkedő leu.

Talán a devizatorvény életbe léptetése az a dátum, amely a leu újabb stabilizációját, majd lassu emelkedésének kezdetét jelenti, de az utolsó héten történt erőteljes felszökés, amely száz lei árat másfél frankkal növelte Párisban és Zürichben pedig 2.50-ről három frank fölé emelte a lei paritását, már több, mint a devizatorvény valutajavító hatása. Ennek a törvénynek egyébként sok egyéb olyan hibája van, amelyek a leu stabilizálását sem engedik kizárólagosan javára irni és amely hibák miatt valószínűleg rövidesen megszüntetik. A leu külföldi alakulására mégis volt bizonyos kihatása, az, hogy a törvény a külföldnek is megmutatta a kormány szívós elhatározását, amellyel a leu valódi értékére akarja emelni.

Közel husz százalékkal emelkedett a leu az utóbbi napokban és ennek következtében hasonló arányban olcsóbbakká váltak az összes külföldi pénznemek. Józan számítás és normális menetű gazdaság mellett az következnek a leuemelkedés tényéből, hogy nemcsak a külföldi valuták árai esnek az emelkedés mértékében, hanem minden olyan árunak az ára is, amit külföldi valutákon kell beszerezni. A tapasztalat azonban eddig is mindig mást bizonyított. Az eső valuta idején korlátlanul szokik fel minden árunak, terménynek, iparcikknek az ára indokolatlanul magas nivóra, a valuta javulása esetén azonban nem következik be az árak csökkenése.

A kereskedők eddig nagy ráteremtésre dolgoztak, sokszor erejükön felül is minden pénzüket, minden hitelüket áruba fektették és soha nem fizethettek erre rá, mert az árak értéke mindig magasabb lett.

Ez a rendszer úgy lehet, hogy most meghosszolja magát. A valuta emelkedésével kikerülhetetlenül olcsóbbakká válnak a külföldről importált iparcikkek és a ráteremtő álló, drágán bevásárolt árukat hűbába tartják vissza a veszteségtől aggódó áruháztárolók, a fürgébb kezek hamarosan olcsóbb áruval látják el a szükségletet és ekkor menthetetlenül megkezdődik az általános áruolcsóbbodás.

A valutaemelkedésnek hatása ma még nem látszik meg az aradi piacon. A vendéglősök, cipészek

most nyertek nagyobb maximális árait, de ezek az áremelkedések, akár önkényesek voltak, akár hivatalosak, hamarra fognak dőlni

Mosoiu miniszter vasuti szemleuton.

(Három óra alatt Aradról Nagyváradra. — Egyelőre egy vonatpár közlekedik. — Még nincs menetrend és díjszabályzat.)

Mosoiu közlekedésügyi miniszter tegnap este érkezett vissza Aradra Oradeamareről (Nagyváradról). A közlekedésügyi miniszter az újonnan épült kisjenőszalontai vasutvonalon tette meg az utat Aradtól—Nagyváradig és vissza. Utjában szemlét tartott az új vasutvonal már befejezett munkálatai felett és tapasztalatairól tegnap este az aradi pályaudvaron a következő nyilatkozatot adta az Aradi Közlöny munkatársának:

— Négy óra hosszat tartott az új Aradtól—Nagyváradig, de ebben az időben benne van a szemle időtartama is, úgy, hogy három óra is elegendő az arad-nagyváradra uthoz. Az új vasutvonal munkálatai már teljesen befejeződtek, készen állanak az állomásépületek és minden ahhoz, hogy a vonalat átadják a forgalomnak. A vasuti sinek nehéz minőségűek és alkalmasak gyorsvonatkozlekedésre is. A hidak, a nadabi Fehérkörös hid és feljebb a Feketekörös hidja pompásan kiállottak a teherpróbát. Egész szemleuta-

az első tartós napsugárra, mely megvilágítja a világ szemében Európa leggazdagabb országa valutájának igazi értékét.

mon nagy lelkesedéssel fogadott a lakosság. A nép több helyen fejezte ki örömét, hogy a régkívánt vasutvonal megnyitásának elérkezett az ideje

— A vasutvonal ünnepélyes beiktatása nagy pompával megy végbe, amelyre az előkészületek már megtörténtek. Az ünnepély napján magam veszem kezembe a nagyszabású aktus lebonyolítását, amelyen minden valószínűség szerint személyesen résztvesz Bra-tianu Jonel miniszterelnök és Vaitoianu belügyminiszter is. Az első vonat indulását követő napon megkezdődik az új vasutvonalon a rendszeres forgalom, egyelőre azonban egy, legfeljebb két vonatpárral és egyelőre csak a személyforgalom részére. Csak később, ha a szállítási lehetőségek teljesen tisztán állanak, kerül sor több vonatpár beállítására és a teherforgalom megindítására.

A közlekedésügyi miniszter nyilatkozata most már bizonyossá teszi, hogy az arad-nagyvárad vasutvonal tényleg megnyílik. Évek óta húzódott a kis vonalrész

megépítése és az építkezésről állandóan a legellentétebb hírek kerültek forgalomba. Az utóbbira kitűzött terminusig azonban sikerült elhárítani az összes akadályokat és felépíteni azt a vasutvonalat, amelynek hiánya eddig teljesen megbénította Arad város gazdasági vérkeringését. Mosoiu miniszter a tegnap esti gyorsvonattal Bucarestibe utazott, ahonnan vasárnap reggel tér vissza Aradra.

Az arad-nagyvárad vasutvonal menetrendje már megérkezett Aradra, amely négy vonatjárat utrendjét tartalmazza. Ezek beállítására azonban csak később kerül a sor. Egyelőre csak egy személyvonatpár közlekedik az új vonalon, azonban — mint értesülünk — az új vonat elindítására eddig még semmiféle díszpozíciót nem küldtek az aradi vasútigazgatósághoz. Nem érkezett meg többek között a vasuti tarifa sem és ezek a hiányosságok kétségessé teszik azt, hogy az új vasutvonalat már 28-án átadhatják-e a közforgalomnak?

A miniszter nyilatkozata szerint a chisineu (kisjenői)-szalontai vonalrészén nehéz, gyorsvonati vágányokat helyeztek le, azonban ennek ellenére sem kezdődhetik meg Arad és Nagyvárad között a gyorsvonatforgalom, mert a többi vonalrészeken Arad—Kisjenő és Szalonta—Nagyvárad között a régi vágányok csak rendes járatu vonatot, legfeljebb gyorsmotort bírnak el. Ennek folytán gyorsvo-

A forrongó Ausztria.

(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) Az osztrák nemzetgyűlési választásokra, amelyek az eddigi hírek szerint október végén, vagy november elején folynak le, az egyes pártok már megkezdtek nagy agitációs előkészületeiket. A hatalmas méretű készülődés azt mutatja, hogy a küzdelem mód felett heves lesz és az egyes pártok még attól sem riadnak vissza, hogy ha az urnáknál kisebbségben maradnak, fegyverrel szereznek érvényt akaratuknak. Különösen a Hakenkreuzlerék, a nemzeti szociálista párt rohamsisakkal, törökkel és puskákkal, valamint kézigranátokkal felfegyverzett rohamcsapatai készülnek erősen a választásra. Amíg a szociáldemokrata és a kommunista munkások befizetéséből most már előre ezer koronát vonnak le, hogy pénzzel igyekezzenek befolyásolni választók elhatározását, a Hakenkreuzlerék állandó fegyveres tüntetésekkel, felvonulással akarják

megrémíteni úgy a szociálista párttagokat, mint a szétforgácsolt polgára középosztályt. Lapjukban, a Deutsche Arbeiterpresseben, mely a választásokra már napilappá alakult át, a legerélyesebb hangot figyelmeltetik az összes politikai pártokat és az ország jelenlegi irányítóját arra a veszedelemre, amely a nemzeti szociálisták agitációjának esetén bekövetkezhetne.

Mindennapos a véres összetűzés a nemzeti szociálisták felfegyverzett csapatai és a vörösök között, így a napokban Mödlingben került sor összecsapásra. — Itt ugyanis a Hakenkreuzlerék egy zászlóalj harcászati gyakorlatokat tartott, amidőn a kiállított rohamsisakos öregek kövekkel felfegyverezett szociálisták közelgését jelezték. A nemzeti szociálisták erre egyszerűen felkerekedtek és immár komoly alapon folytatták a harcászati járatot a szociálisták ellen, aminek eredménye több betört koponya és az ellenfelek pánikszerű elmenekülése volt. Ami-

dőn a munkások segélycsapatokkal megerősödvé visszatértek, hogy bosszút álljanak, már a rendőrség is megérkezett és megegyezésre szólította fel a szembenálló ellenfeleket. A megegyezés szerint a Hakenkreuzlerék hátizsákokba csomagolt rohamsisakokkal és gummitobokkal vonultak el.

Rendkívüli kedvező a nemzeti szociálisták számára a közhangulat is. A külföldi kölcsönből befolyt idegen valuták a bécsi tőzsdén hirtelen bekövetkezett óriási hossz bizonyossága szerint fogyófélben vannak. Ma már mindenki tudja Ausztriában, hogy a külföldi kölcsön, amelynek kedvéért az osztrák állam önérzetét és függetlenségét a külföldi kufárok és a külállamok kormányainak zsákmányul odadozták, az állam zsebéből teljesen a spekuláció karmái közé csuszott át. Ausztria ma ismét teljesen szegény már és újabb kölcsön után kell néznie. Ennek természetesen következménye, hogy mindjobban belekerül a nagy

nat helyett gyorsmotorosokat állítanak be. Az új vasútvonalon három óra alatt lehet megtenni az arad-nagyvárad utat, amit eddig autón öt óra alatt, a rendes vonaton pedig Clujon (Kolozsváron) át több, mint huszonnégy óra hosszúság alatt lehetett csak megtenni. Az új vonat megadja a lehetőségét annak, hogy az aradiak Clujra (Kolozsvárra) is jóval rövidebb idő alatt érjenek el, mint Teiuson (Tövisen) át, mert Nagyváradtól Clujig (Kolozsvárig) mindössze négy óra hosszat tart az út és ebben az irányban jóval kényelmesebb a közlekedés.

A belga javaslat.

(Németországnak fizetni kell. — Megállapítják a jóvátétel minimumát.)

Párisból táviratozzák: A francia kamara megkezdte a Rühr-terület vitáját. Dubois, jobboldali radikális, a jóvátételi bizottság volt elnöke fejtegette, hogy a jóvátételi bizottság mindent elkövetett, hogy Németországot kötelezettségei teljesítésére szorítsa. Ajánlotta a francia kormánynak, hogy erélyesen járjon el Németországgal szemben. Margaine radikális szerint Franciaország elvárja a kormánytól, hogy a hádiállapotnak vessen véget és ne csak a jóvátételi problémát, de Franciaország biztonságát is óvja meg. Szemére veti a kormánynak, hogy nem volt előkészülve azokra a nehézségekre, amelyekkel a megszállásnál találkozott. Őszintén sajnálja, hogy

és kisántant hálójába és utolsó állami javait is le kell inni, azaz azokat javára, akik ezáltal vele a jövőben nemcsak közgazdasági téren, hanem politikailag is rendelkezni fognak.

Közben Bécsben is teljesen urrá lesz a forradalmi hangulat. A külföldi kölcsönök követeléseinek értelmében elbocsátás előtt álló és a végsőkig elkészeredett közalkalmazottak, a sibervilág üzemei által mérhetetlenül felháborított dolgozó tömegek minden erejükkel a jelenlegi helyzet megváltoztatására törekvésnek. A kormány teljesen tehetetlenül áll. Jóakarátát senki sem vonja kétségbe, azonban egyik oldalról a külföldi kölcsönök bilincsei szorítják kezét, másrészt a sibervilág olyan hatalmas pénzüsszegekkel ostromolja az állami függetlenséget, hogy még Seipel kancellár páratlanul erős vaskeze is alig tud rendet tartani az országban. A sajtó egy része szintén a siberek kezébe került. Különösen Bosel vetette rá magát a sajtóra s ma már a legjelentékenyebb lapok állanak szolgálatában. Ez a Bosel az elmúlt négy konjunktúra esztendőben szerezte meg minden vagyont, amelyet háromezer milliórdra bécstülnek. Iparvállalatainak értéke azonban osztrák koronákban ki sem fejezhető. Ez az ember, aki mindent spekulációval a tőzsdén szerzett, ma már a szociá-

a kormány eljárásának módja izgalomba ejtette a német nemzetet és lehangoltságot keltett Angliában és Hollandiában. Franciaország biztonsága érdekében a legmegfelelőbb, ha a határon erdei zónát állapítanak meg, mert a háború tanulsága az, hogy nem folyók, de erdők alkotják a legjobb határokat. Franciaországnak nem szabad a német birodalom egységéhez nyulnia. *Rajna—Westfalai autonóm német állam alapítását javasolja* azzal a megokolással, hogy Franciaországra nem Németország, csupán Poroszország veszélyes.

— A francia népnek meg kell mondanunk, — mondotta, — hogy Németországtól évenként csupán kis összeget kaphatunk jóvátétel címén. Végül reméli, hogy az Unió is késznek nyilatkozik adósságai rendezésére. Ha Németország továbbra sem tanusitana meg felelő előzékenységet a fizetésekben, úgy a legelősebb eszközök alkalmazását javasolja. A kamara csütörtökön folytatja vitáját.

Brüsszelből táviratozzák: A belga kormány legközelebb előterjeszti jóvátételi tervét, amelyet most tanulmányoz. A tervet szerint tartós segédforrásokat kell nyújtani, melyek megfelelő biztosítékokat adnak és lehetővé teszik a német fizetések folyósítását tartozásaikért. *Theunis* és szakértői a kérdés egységes rendezésére törekednek. Ugy látszik ez a fele-

és csehországi német szövbányák egyesítésében utazik és nem kisebb ember, mint Stinnes ellen akarta felvenni a harcot. Bosel azonban csak egyik koronázatlan királya a bécsi sibervilágnak és rajta kívül még számos követője és több kisebb társa fenyegeti ma felferoulással Ausztria belső békéjét.

Nem lehet tehát csodálni, ha ilyen viszonyok mellett a legnagyobb elkészeredés uralkodik egész Ausztriában, ahol a külföldi kölcsön ellenében eladták az ország belső függetlenségét és levetkőztették a nemzet méltóságát, vég eredményben pedig ezen áldozatokkal is csak a sibervilágot tették még gazdagabbá és még kiméletlenebbé. Hogy a közeljövő mit hoz, nehéz megmondani. Az őszi választás kampányra azonban végleg tisztázódik a helyzet. Jellemző, hogy a keresztényszocialisták készülődéseik kívül csak a nemzeti szocialisták és a szociáldemokrata, valamint kommunista árnyalatok agitációjától hangos ma Ausztria. A parasztpárt és a nagynémet párt, valamint a többi polgári párttörödékek szóhoz sem juthatnak a forrongó hangulatban. — A külföldi kölcsön áldásaival agyonboldogított Ausztriában megkezdődött a mindenek harca, mindenki ellen.

gás közeli a francia kormánnyal. A belga javaslat szerint először a dologi károk megtérítése kötelező, melyeknek minimuma Franciaország számára az a és b kötelezvények ötvenhét százaléka, vagyis körülbelül *huszonhat milliárd aranymárka*. Belgiumnak nyolc százalék — körülbelül négy milliárd aranymárka, — Olaszországnak pedig tíz százalék járna. Francia- és Olaszország a maradványt olyan arányban vennék igénybe, a hogy a háborús adósságaikat kell fizetniük Angliának és Amerikának. A javaslat szerint továbbá Anglia megállapítja azt a jóvátételi minimumot, amelyet Németországtól követel, alapul véve a dologi károk jóvátételét. Ezek után a jóvátételi adósságot úgy szállítanák le, ahogy a szövetségi adósságokat megsemmisítik. Franciaország és Belgium mindenkép-

Baldwin Sidney az új angol miniszterelnök.

(Curzon külügyminiszter távozik. — Győzött a francia barát politika Angliában. — Új választások lesznek.)

Londonból jelentik: A király ma Baldwin Sidneyt, a Bonar Law-kormány kincstári kancellárját bízta meg az új kormány megalakításával. Baldwin már kijelentette, hogy Bonar Law kormányát tartja meg egyelőre és csak az ő miniszterelnökké való kinevezésével megüresedett kincstári kancellári állást öbajtja Robert Horneval, egy Chamberlain-esoportbeli politikussal, Lloyd George volt kincstári kancellárjával betölteni. A királyi megbízást megelőzőleg két fontos megbeszélés is volt a királlyal. Az első a kormány koronatanácsra hívott tagjai egyhangúlag Baldwin ajánlották a miniszterelnökségre. A másik megbeszélést a király Jackson ezredessel folytatta, akit a konzervatív párt vezetősége küldött a királyhoz azzal a kéréssel, hogy Baldwin bízta meg a kabinetalakítással, mert csak ő tud életképes kormányt alakítani. Baldwin megbízatasa, bár ő is kombinációban volt nagy meglepetést keltett. Lord Curzon külügyminiszter már csak a megbízatás megtörténte után érkezett vissza Londonba és arról meglepetéssel értesült. Egyes verziók szerint a király megkérdezte volna Curzont, hogy hajlandó-e a nála rangban fiatalabb miniszter-társa kormányában tárcát vállalni, amire Curzon igennel felelt volna. Mások szerint Curzon távozni fog és helyét Lord Derbyvel fogják betölteni. Hírek kerültek forgalomba Baldwin kijelentése ellenére is, hogy az új miniszterelnök a régi kormány tagjai közül többet el fog küldeni, néhányan pedig önként távoznak. Híre jár annak is, hogy Baldwin megkérdezte már Curzont, hogy hajlandó-e állásban megmaradni, de a kérdésre még nem kapott választ. Valószínűnek tartják, hogy Curzon megromlott egészségére való hivatkozással le fog mondani. A konzervatívek nem fogják marasztalni, mert eddig sem szerették. Politikai körök úgy tudják, hogy Baldwin egész erejét a konzervatívek egyesítésére fogja fordítani, ami annál fontosabb, mert Lloyd George tegnapi beszédeben valóssággal hadat üzent az új kormánynak. Baldwin kinevezé-

pen megkapná követeléseinek minimumát, amelyet a versaillesi szerződés nekik juttat.

Londonból jelentik: A külügyminiszterium ma befejezte a Stahmer német nagykövettel folytatott tárgyalásokat, amelyeknek eredményeképp sokkal alaposabb és komolyabb új német jegyzék várható, amely elsősorban az angol és az olasz jegyzékekre válaszol és olyan javaslatokat fog tartalmazni, amelyek elfogadható tárgyalási alapul szolgálhatnak. Az új jegyzék nem fog nagyobb összeget ajánlani, de megadja a Curzon által a német nagyipartól követelt garanciákat. Diplomáciai körök azt hiszik, hogy Anglia, Olaszország és Belgium nagy nyomást fognak gyakorolni a francia kormányra, hogy rábírák a szövetségesekkel való nemzetközi eszmecserére az új javaslat dolgában.

sét a konzervatív jobbpárt győzelmének tulajdonítják, amely *francotabarát politikájáról ismeretes*.

Berlini jelentés szerint az ottani politikai körök Baldwin képességeit igen nagyra becsülik különösen azért, mert amerikai kiküldetési során sikerült az angol háborús adósságok problémáját kedvezően megoldani, amilyenre külföldi államadósságok konvertálásánál még nem volt példa. Ez a siker igazolja legjobban Baldwin hivatottságát kétnyes problémáknak tárgyalás utján való megoldására.

Newyorki jelentés szerint a Fehér Házban Baldwin kinevezését nagy lelkesedéssel fogadták, mert Baldwin washingtoni tartózkodása alatt a legkedvezőbb benyomásokat keltette. Az amerikai érdekek szempontjából, örvendetesnek találják Baldwin megbízatását.

Párisi jelentések szerint francia politikai körökben is jó újsággként fogadták Baldwin kinevezésének hírt. Remélik, hogy ez a személyi változás nem fog mélyreható politikai változásokat maga után vonni.

Londonból táviratozzák: György király a kormányválság megoldása után ma ismét visszautazott Aldershotba. Az új kormány végleges megalkulását ma estére várják. Baldwin az új miniszterelnök 1867-ben született és egy nagykereskedő fia. Harrowi egyetemi évei után apja cambridgei gépgyárába került, majd pedig egy vasúttársaság vezetője lett. 1917-ben a kincstári hivatal államtitkárává nevezték ki és ekkor megszerezte Bonar Law benső barátságát. 1921-ben kereskedelmi miniszter lett és Lloyd George bukása után a Bonar Law-kormány kincstári kancellárja. Robert Horne az új kincstári kancellár 1871-ben született és skót származású. Edingboroughi jogtudományi és filozófiai tanulmányai után a walesi egyetem tanára, később pedig ügyvéd lett. 1917-ben az angol forgalmi eszközök vezérigazgatójává, 1919-ben munkaügyi miniszterre és 1920-ban kereskedelmi miniszter lett. Utóljára Lloyd George kormányában volt kincstári kancellár.

Londoni jelentés szerint az új

miniszterelnök ki fogja kényszeríteni az alsóház feloszlását és ki fogja írni az új választásokat.

Londonból táviratozzák: Lord Curzon személyes szempontjait félretéve hajlandó a Bolwin-kabinetben a külügyi tárcát megtartani. A kormányban előreláthatóan Derby hadügyminiszterként, sir Samuel Hoare légügyi miniszterként, Bridgemann belügyi államtitkárként megmaradnak.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

„Falusi pince.”

(Még egy reflexió.)

Az „Aradi Közlöny” egy múlt heti száma közölte Kemény Simonnak a kitűnő magyar költőnek „Falusi pince” című érdekes, finom meglátásokban gazdag versét. Ez a poéma inkább zsánerkép, vagy esendélet volt és egy dusan megrakott falusi borospince husos, uborkás, malacos csodáit énekelte meg. Erre a versre reflektált „egy aradmegyei falusi hivatalnok” hosszabb levélben, amit az Aradi Közlöny legutóbbi száma közölt. Az írja a levélíró, hogy olyan pincét, amiben minden található, amit Kemény Simon megénekelt, széles a világon nem lehet találni. „Elsötétült előttem a világ” — írja a hivatalnok — és egy ilyen pince láttára aligha le nem lépnek a tisztesség útjáról. Csak akkor hiszem el, hogy ez a pince valóban létezik, ha Kemény Simon, a vers írója, kijelenti, hogy ezt tíz évvel ezelőtt látta, vagy hogy a pince tulajdonosa valutaspekuláns.

Most már szabadjon a falusi hivatalnokkal szembe szállnom, de csak röviden. Az olvasónak nincs joga ahhoz, hogy a költő témáiban kételkedjék. Az olvasónak joga lehet, hogy elolvassa a verset, gyönyörködjék benne, vagy félredobja, de hogy csakugyan létezik-e egy éppen olyan pince, mint amilyent Kemény Simon megénekelt, azt nem lehet és nem szabad kutatni: azt el kell hinnünk fennakadás nélkül, legfőképpen akkor, ha az a vers: jó vers! (S hogy Kemény verse művészi érték, azt nem lehet vitatni még falusi hivatalnoknak sem.) Keménynek s általában a költőnek nincs szüksége védőpaizsra. De kérdezzük-e, hogy a boudelaisi merészség milyen hűséggel énekelte meg az állati dögöt, s kíváncsiak lehetünk-e arra, hogy olyan-e az északi sark, amilyennek Jókai Mór látta? (Jókai egyáltalán nem látta az északi sarkot, de úgy leírni, ahogy ő: az se tudja, aki látta.) S hogy végre: van-e ilyen borospince, vagy nincs, az mind egy! Egy jó vers van róla s a vers materiája akár okkult fantázia is lehet. Ha egy modern poéta, akit véletlenül Ady Endrének hívnak, azt hallja, hogy dalol a tenger és dalol a Múlt, s ezt a falusi hivatalnok nem hallja, azért Ady mégis költő és a Múlt — Adynak — mégis dalolt. „Véres szírmot hullatok ágyadba” — mondja egy szimbolista román, Ion Minulescu. Nem tudom, árulják-e ezt a véres szírmot az aradi virágkereskedők?

Amíg a falusi pincéből a mély és emeleltre lehet jutni, minden szoszafék mellett is, amiről énekelnek — éhen halnak a poéták.

Fekete Tivadar.

Az egyesülés ünnepe Aradon.

(Istentiszteletek a templomokban. — Diszfelvonulás. — Recepció a vármegyeházán. — Fáklyás takarodó.)

Moldova, a Havasalföld és az összes románok egyesülésének ünnepnapját az eddigi emlékünnepeket felülmuló fényvel és pompával ülte meg Arad. Románia legnagyobb nemzeti ünnepnapja alkalmával lobogódiszt öltött a város, nemzeti színű zászlókkal, aranycímerekkel és zöld girlanddal díszítették fel a városházát és a megyeházát. A Bul. Reg. Mária (Andrássy-tér) utvonalaán nemzeti színű lobogókkal feldíszített oszlopokat emeltek, a városház előtti téren pedig zöld girlandból diadal kaput alkottak. Az ünnepség délelőtt fél 10 órakor kezdődött, amikor az összes felekezeti templomokban megkondultak a hárangok és megkezdődtek az ünnepi Istentiszteletek. Az iskolákban a tanárok előadást tartottak a nemzeti ünnep jelentőségéről, majd a növendékek felekezeti templomaikba vonultak, ahol résztvettek az ünnepélyes Istentiszteleteken. A római katolikus templomban Lakatos Ottó dr. tartott misét, a református templomban Csécsi Imre, az evangélikus templomban Frint Lajos, a zsidó templomban pedig Vágvölgyi Lajos dr. főrabbi tartottak Istentiszteletet. A templomokból a hallgatóság a Catedralei (Tóköly-térre) vonult, amely szintén lobogódiszben várta az ünnepség megkezdését. A hatalmas térség jobb oldali szakaszán köröskörül zászlókkal feldíszített oszlopokat emeltek, amelyeket zöld girland kötött össze. A térség közepén deszka-állványon improvizált oltár állott, mely körül az aradi görög keleti templom kilenc papja állott díszes miseruhában. A misén részt vett a görög keleti szerb lelkész is. Az oltár előtti nagy térségen helyezkedett el az ünneplő közönség, a városi és a megyei hatóságok vezetői, a papság, a katonaság, az iskolai ifjúság és a különböző társadalmi osztályok képviselői. Az oltár mögött a templomi énekkar foglalt helyett. A félórás tartó mise után a jelenlevő sok ezer főnyi közönség a defiléhez sietett.

Felvonulás a városháza előtt.

A városháza előtti térségen két szakaszos cserfalommal, zászlókkal és címerekkel feldíszített tribün emeltek. A tribünön a város előkelőségei foglaltak helyett, akik innen nézték végig az impozáns diszfelvonulást. A rendezést Grilla Ovidiu rendőrprefektus irányította. Frakkban, számos kitüntetéssel a mellén rendezte a felvonulást, a mely pompában felülmulta az eddigi ünnepségeket. Tizenegy óra felé érkezett autóm a tribün elé Menten francia tábornok, a határmegállapító bizottság elnöke, aki szintén végignézte a felvonulást. Nehány perccel később érkezett

meg Georgescu János vezérfelügyelő prefektus és Robu János dr. főpolgármester frakkban, melyen ott díszeltek a királyi kintin tetések. Popescu Haralamb szlugaranca-főnök frakkját is legelőbb husz kitüntetés díszítette. Manu tábornok lóháton érkezett meg se gédtisztje kíséretében, nyomban utána megharsant a kürtszó és megkezdődött a diszfelvonulás. Először az elemi iskolák tanulói fiúk és kisleányok vonultak végig, majd a polgári iskolák növendékei következtek. A leánykereskedelmi iskola egyensapkás csapata után a román tanítóképezde leány növendékei nemzeti viseletben vonultak el. A Moise Nicoara gimnázium fehér ruhába öltözött diákcsapatát zajos hurrával fogadták, a Giba—Birta-liceum fegyelmezett elvonuló leánycsapata sok tapsot kapott. A római katolikus főgimnázium feszes lépésekben, zárt egyenes sorokban elvonuló növendékei pedig emelték az ünnepség fényét.

A román és a zsidó cserkészcsapatok defiléje után a sportegyesületek elvonulása érdekes szép látványosságot nyújtott. A Meteor kerékpár egyesület tagjai biciklin, majd az összes aradi és aradmegyei sportegyesületek színes dresszekben vonultak el a tribün előtt. Labdarugók, birkózók, atléták következtek egymásutáni sorrendben, melyek közül az aradi vadovezősök csapatát tapsolták meg különösen. Az aradi Iparos-szervezetek képviselői után azok vonultak el a tribün előtt, akik a hadifogságban az önkéntes csapatokba léptek be. Az Aradon és a környéken állomásozó katonaság díszruhás csapatai vonultak el ezután. A hosszú sor a granicsár ezred kezdte meg, utána pedig a lovasság, gyalogság és a könnyű tüzérség csapatai haladtak. Körülbelül másfél óráig tartott a diszfelvonulás, melynek befejezése után a vármegyeháza dísztermében Manu generális és Georgescu prefektus a szokásos üdvözléseket fogadta.

Fogadtatás a vármegyeházán.

A prefektus és a generális elé sorrendben a következő küldöttségek járultak üdvözléssel: A görög keleti, a görög katolikus, a görög keleti szerb, a római katolikus, a református, az evangélikus, a neológ és ortodox zsidó, hitközségek vezetői, a helyőrség tisztikara, a városi tanács, a vármegye tisztviselőkara German Joe alispán vezetésével, a városi tisztviselők Robu János dr. főpolgármester vezetésével, a görög keleti teológia tanári kara, az állami gimnázium és a katolikus gimnázium tantestülete, a tanfelügyelőség tagjai Moldován József tanfelügyelő vezeté-

sével, az egészségügyi felügyelőség Demján Aurél dr. felügyelő vezetésével, a vasutigazgatóság tisztviselő Popp igazgató vezetésével, a mérnök egyesület, az ügyvéd és közjegyzői kamara, a pénzügyigazgatóság tisztviselő Kara Margineanitu pénzügyigazgató vezetésével, a munkásbiztosító pénztár küldöttsége, az ipari és kereskedelmiügyi felügyelőség, a munkafelügyelőség, a postahivatal, a vámfőnökség, a vasuti állomás tisztviselőkara Jura főnök vezetésével, a sajtó képviselői, a Kereskedelmi és Iparkamara elnöksége, a Kereskedők Tanácsa, a Román Jó tékony Nőegyletek, a Megyei Hadirokkantak Egyesülete, a Megyei Nyugdíjasok Egyesülete, a Fehér Kereszt gyermekvédő egyesület Laczay Endréne vezetésével, a Kölcsey-Egyesület elnöksége és végül az Aradmegyei Gazdasági Egyesület küldöttsége.

Este a városházát és a megyeházát a feldíszített színes villanykörtekkel kivilágították, ugyancsak kivilágították a főutvonalak összes tüzetelt és ablakait. Este fél 10 órakor zenekaros fáklyásmenet haladt végig a városon és ezzel az egyesülési ünnepség lezáródott.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

A kereskedelmi háború ellen.

(Mirel tárgyal a prágai nemzetközi kereskedelmi konferencia?)

Prágából táviratozzák: A nemzetközi parlamenti kereskedelmi konferenciát Benes cseh külügyminiszter elnöklésével megnyitották. La Fargena, a brazil parlament kereskedelmi bizottsága főtitkárának előadói jelentése után élénk vita után határozati javaslatot fogadtak el, amelyben a konferencia kifejezi azt a kívánságát, hogy a rendkívüli esetek a meg egyezés és nem a gazdasági háború szellemében kezelendők. A vita során Hegveshalmy Lajos magyar kereskedelmi miniszter a következő nyilatkozatot olvasta fel:

— A magyar nemzetgyűlés örömmel fogadta a meghívást. Hogy mi Magyarország álláspontja az itt tárgyalt kérdésekben, azt bizonyítja a portoresi konferencia, ahol Magyarország kezdeményezte olyan megállapodások létesítését, amelyek alkalmasak lennének volna arra, hogy az utódállamok között a nemzetközi kereskedelmet és forgalmat visszaállítsák. Hogy ezek az üdvös megállapodások nem valósultak meg, nem Magyarországon múlt. — Sajnos nem ritkán úgy szerepeltetik Magyarországot, mint a nemzetközi kereskedelmi forgalom szabadságának elvi ellenségét. Hangsúlyozni kívánjuk, hogy Magyarország állandóan arra törekedett, hogy a határozatokat olyan kereskedelmi szerződések útján érvényesítsék, amilyenek a Magyarország és

Ausztria, Magyarország és Csehszlovákia közötti szerződés.

Az ülés lefolyásából az következtethető, hogy a konferencia tényleges munkát fog végezni.

Prágából táviratozzák: Huszár Károly, a magyar nemzetgyűlés alelnöke, a prágai nemzetközi kereskedelmi értekezletre kiküldött magyar bizottság elnöke ma felkereste Clark prágai angol követet és Benes cseh külügyminisztert.

Hogy áll a leu?

Május 24-én fizettek 100 lelért:

Aradon:

3.17 svájci frankot,

8.47 francia frankot,

19.23 székelt,

2.600 külföldi magyar koronát,

2850 tényleges magyar koronát,

3300 belföldi magyar koronát,

33300 márkát,

39.500 osztrák koronát.

Párisban 8.50 frankot

Budapestben 2700-2900 koronát

Bécsben 40000 osztrák koronát

Belgrádban 52.— dinárt

Berlinben 36000 márkát.

Londonban 1 font 850 lei.

Diák-verseny Budapesten.

(Felelet fél perc alatt irodalomról és történelemből.)

Budapestről táviratozzák: Pünkösdkor országos középiskolai verseny volt Budapesten, amely maga nemében egészen új, amilyen sem Magyarországon, sem Európában másutt eddig még nem rendeztek. A verseny magyar tételt volt: „A magyar diákok a legutóbbi évszázad irodalmában”. A tétel írásbeli kidolgozása után Pintér Jenő főigazgató, aki személyesen vezette a versenyeket még külön tíz kérdést adott fel az irodalom köréből, amelyek mindegyikére fél perc alatt kellett írásban válaszolni. A kérdések mindegyike olyan idézet volt olyan költői művekből, amelyeknek ismerete kötelező a nyolcadikosok számára. A történelemből két tételt adott föl: „Európa képe a szatmári béke korában” és „Európa képe ez év előtt”. Történelemből is kaptak a versenyzők tíz ex tempore kérdést. Öt közülük csupa évszám volt és ezekre szintén fél perc alatt kellett írásban válaszolni. Volt verseny latinból és mennyiségtanból is. A dalosversenyen a székesfehérvári cisztercita főgimnázium, a kaposvári állami főgimnázium és a budapesti II. kerületi állami főreáliskola lettek a győztesek. A verseny ünnepélyén Vass József és gróf Klebelsberg Kunó közoktatásügyi miniszter is jelen volt. Az ünnepség a közoktatásügyi miniszter beszédével ért véget. A díjakat Horthy Miklós kormányzó felesége adta át a győzteseknek.

— Székrekedés. A Budapest-jobbparti kórházakban szerzett orvosi tapasztalatok igazolják, hogy a FERENC JÓZSEF keserűvíz gyomor- és emésztési zavarok, fejfájás és szédülés eseteiben is kitűnő szolgálatot tesz.

Bethlen visszaérkezett Budapestre

(Beszámoló a külföldi utról — Angol államleltéri Magyarországot támogatásáról.)

Párisból táviratozzák: Kállay Tibor magyar pénzügyminiszter Rómából visszaérkezett Párisba és nyomban megkezdte tárgyalásait a jóvátételi bizottság tagjaival és a pénzemberekkel.

Bécsből táviratozzák: Gróf Bethlen István magyar miniszterelnök gróf Khuen-Héderváry Sándor követségi tanácsos kíséretében tegnap ideérkezett. A pályaudvaron Masirevich Szilárd bécsi magyar követ és dr. Ángyán Béla miniszteri tanácsos fogadták, akikkel együtt a bécsi magyar követség Bank-gassei palotájába hajtott. A miniszterelnök a délutáni vonattal tovább utazott Budapestre.

Londonból jelentik: A Times tegnapi száma közli William Goodie nyilatkozatát, aki rámutat Magyarország pénzügyi helyzete állandó romlására és az összeomlásról csak a segítségbe vetett remény óvja meg. Ha a jóvátételi bizottság ezt a reményt is szétépíti, a következményekért súlyos felelősséget vállal magára. Goodie szerint a magyar kérdést teljesíteni lehet annélkül, hogy ezzel a jóvátétel rendezésének elébe vágnának. Magyarország nem akar kibujni a jóvátételi fizetés alól. Most is újabb szolgáltatásokat rótt le. Másrészt kész magát alávetni a népszavazás ellenőrzésének. Az ország mindent megtesz a korona értékvesztésének megakadályozására. A korona leromlása a jóvátétel beszédét lehetetlenné tenné. A szövetségesek kénytelenek lesznek előbb utóbb a saját érdekükből elfogadni a magyar kérés ügyében az angol-olasz javaslatot. A huzavona csak fokozná a nehézségeket és költségeket.

Bécsből táviratozzák: A pályaudvaron gróf Bethlent magyar újságírók várták. Arra a kérdésre, hogy utazásával miként van megelégedve, mosolygott és kitért a válasz elől.

Budapestről táviratozzák: A nemzetgyűlést tegnapi formális ülésén az összes pártok hozzájárulásával a jövő keddig elnapolták.

Budapestről táviratozzák: A szocialisták is hozzájárultak ahhoz, hogy Bethlen hazatérése a politikai fegyverszünetet meghosszabbítsák. A nemzetgyűlés a jövő keddig szünetet tart. Az ellenzék a házelnöknel tartott pártközi értekezleten hevesen kikelt az ellen, hogy a községi választásokra összeállított névjegyzékből Budapestben százezer polgárt kihagytak. Így kimaradtak a jegyzékből Blaha Lujza, Vázsonyi Vilmos, Gratz Gusztáv, Peidl Gyula. Sok diplomás embert azon a címen hagytak ki, hogy nincs elemi iskolai képzettségük. Számosat pedig, akik lecsatolt területen szü-

lettek, azon a címen hagytak ki, hogy idegen honosok. Az ellenzék az egész lista megsemmisítését követeli a belügyminisztertől. Az értekezleten az ellenzék vezetői hevesen összeszóllalkoztak Wolff Károllyal, mert neki tulajdonítják a névjegyzék sérelmes összeállítását.

Bécsből táviratozzák: Bethlen István magyar miniszterelnök tegnap délelőtt félórás udvariassági látogatást tett Seypel kancellárnál.

Budapestről táviratozzák: A budapesti sajtó képviselői Bécsből Budapestre szalonkocsijában kísérték gróf Bethlent, aki a következőképpen nyilatkozott:

— A külföldön az az általános benyomás, hogy Magyarország hátrányosan jó irányban halad. Mindenütt meggyőződtem, hogy Magyarország külpolitikai helyzete lényegesen jobb, mint amikor a békeszerződés volt napirenden. Azóta egészen másként nézik és ítélik meg Magyarországot. Kedvező ténynek veszik, hogy stabil kormánya olyan, amely képes volt és lesz is a rend fenntartására és biztosítására. Nem akarom érdemen felül dicsérni kormányomat, de meg kell ezt állapítanom, mert a külföldön általános ez a vélemény. A magyar nemzetben öntudatos nemzetet látnak. A legutóbbi három év eseményeiből azt a következtetést vonják le a külföldön, hogy a magyar nemzet döntő tanujelét adta a rend helyreállítására irányuló törekvéseknek és ezzel határozottan kivívta magának a külföldi rokonszenvét. Látjuk, hogy más országokban is rengeteg a szociális baj, gyakorlatik a társadalmi kirobbanások, sok a pénzügyi ingadozás, egyik sztrájk kergeti a másikat. Ezzel szemben Magyarországon nyugodtabb a helyzet, amiben biztató ígéretét látják annak, hogy Magyarország meg fog gyógyulni. Nagybecsülik azt, hogy Magyarország egyenesen halad előre a nacionalizmus útján, aminek főleg az ad súlyt, hogy a nyugati államokban is általános a visszatérés a nemzeti eszmékre. Tudják, hogy a magyar nemzet öntudatos, határozott célokért küzdő nép, amely nem hagyja magát beugratni éretlen kalandokba. Ez a titka annak, hogy engem és a pénzügyminisztert mindenütt szívesen és a megfélemlítő tisztelettel fogadták.

— Hangsúlyozom, hogy csak jó impressziókról számolhatok be. Lépten-nyomon éreztem, hogy bennem egyúttal a magyar nemzetet tisztelték meg méltó módon. Ezen a nyomon tovább mehetünk előre, mert az a meggyőződésem, hogy a személyes eszmecserék és tárgyalások többet érnek, mint a hivatalos jegyzékek. Kettős misz-

zióra vállalkoztuk. Egyrészt hivatalos lépéseket tettünk a jóvátételi bizottság előtt, másrészt informaitv munkát végeztünk az ország érdekében. Aziránt tájékoztunk, nyélbe lehet-e ütni a magyar kölcsönt, ha a jóvátételi bizottságtól megkapjuk-e erre az előfeltételt?

Budapestről táviratozza tudósítónk: A nyugati pályaudvaron lelkes tüntetéssel fogadták a politikusok és a közönség a külföldi utjáról visszatért gróf Bethlen István miniszterelnököt. Az egész budapesti sajtó pártkülönbség nélkül vezércikkben és külön közleményekben írta Bethlen külföldi utjáról.

A vizorák betétje.

(Nem emelkedik a víz ára.)

Arad város vezetősége még a múlt hónapban rendeletet hozott, amely szerint a vizorákért kötelesek a háztulajdonosok 100—500 lelt letétbe helyezni. A letétbe helyezett összeg a vizorák állandó karbantartására szükséges és az anyagok drágulása arra kényszeríti a vízművek igazgatóságát, hogy nagyobb beszerzést eszközöljön. Nagyobb városokban bevett szokás az, hogy a vizorákért letétet helyeznek a város házipénztárába. A város vezetősége most ezt a rendszert honosította meg Aradon, mert az anyagok előre való beszerzésével stabilizálnak a vízdíjak és nem lesz szükség a fogyasztott vízmennyiség árának emelésére. Illetékes helyen azt a felvilágosítást kaptuk, hogy az érdekeltek érdeke, hogy ne tagadják meg a letétbe helyezendő összeg kifizetését, mert a letétösszegek befektetésével érhető el az, hogy ne válják szükségessé a vízdíjak emelése.

Sport.

— CFR. Simeria—Viktória 1:0 (1:0). A második osztály első helyéért vívott küzdelem, melyben az aradi és hunyadi kerület II. osztályának győztese állottak szemben egymással. A mérkőzést a szépen játszó Simeria nyerte meg Sükösd goaljával a kapkodó Viktória ellen.

ATE. comb.—II. oszt. comb. 3:2 (3:1). A két csapat mérkőzése szép játék után az ATE. győzelmét eredményezte. A goalokat Rémay II., illetve Agoston rugták. A II. osztály játékosai álló csapat tagjait az Egyetértés, USE. és a Hercules szolgáltatták. Mindkét mérkőzés tiszta jövedelmét a II. osztály egyesületek felségélyezésére fordítják.

— A Meteor kerékpár-egylet által 23-ára hirdetett országos kerékpárverseny indokolatlan elmaradása miatt, az AMTE. háziverseny keretében futatta le kerékpárosaival a kiirt számokat a váralában — élénk érdeklődés és jó idők alatt. 7600 méteres ifjúsági: I. Deák. II. René. III. Messing. 11.400 méteres senior. I. Kele. II. Bogya. III. Zabora. 30.400 méteres főverseny: I. Schmiéd. II. Katona. III. Szabó. 3800 méteres vigaszverseny: I. Hermann. II. Király. III. Rosenfeld.

Merényletterv Izmed ellen.

(Angol hadihajók készenlétben.
— Két hét múlva béke?)

Lausanneból táviratozzák: A Konferencia körében azt következtetik, hogy Anglia mindjobban felismeri a keleti helyzet komolyságát és ezért küldte flottája nagyrészt a Dardanellákhoz. Valószínű, hogy a közeli napokban eldől a második lausannei konferencia sorsa. A török kormány azt táviratozta Izmed pasának, hogy négy görög és örmény ember Lausanne-ba utazott Izmed meggyilkolására. A lausannei török delegáció erre erőteljesebb védelmet kért a svájci kormánytól.

Konstantinápolyból jelentik: A törökök hajlandók a görögök javaslatához képest a jóvátétel fejében elfogadni a Dimotika-Karagacs háromszöget. Ez nagyon megjavítja a keleti béke kilátásait annál is inkább, mert most már a franciák is készek, hogy arany helyett frankban fogadják el az ottomán adósság törlesztését. Politikai körökben azt remélik, hogy a békét két héten belül aláírják.

BUDAPESTI LEVEL.

A Röntgen-szoknya.

A nagy tudós, Röntgen tanár fiatalpóráiban elmézésel lesz irántunk, hogy az ő komoly nevét az a nő ruhadarabjal hozzuk kapcsolatba, amely minden korban, minden embernél olyan óriási döntő szerepet játszott. Divattudósok mondják, hogy az ide a hosszú szoknya divatos. A szoknya keiméje, legyen az finom corocot, vagy fénylő felületű selyem, de réktől a bokáig szinte becsavarja a hölgyeket, mondhatnánk. Kényelmetlenül szűk is lenne, ha a női divat párisi atyamesterei, a finomított Paquin és Poiret urak egy merész okmányisszantással utat nem engednének a keresz lábaeszkáknak. Délben a dunaparti korzón jólesik látni a sok csudaszép pesti asszonyt és leányt, akik mindannyian az utolsó francia divat szerint cicomázzák testüket. Nos, gondoljuk magunkban, ide elhíthettek, ti híres párisi divatdiktátorok, itt mindenki „forsrifitosan”, a ti vezényszavatokra öltözködik. Oh, de mi az? Egy hölgy jön, szoknyája legutolsó divat, de mint ha egy kissé átlátszó lenne. Nem vigasztaljuk magunkat, káprázik a szemünk, a naptól van ez. Igen a nap! A hölgy most sötét keresztül egy aranyló sugárkéven. Nem, ez mégsem lehetséges... Teremtőm, hiszen a szoknya és illatos önmaga között nincsen semmi, de semmi. Földbe gyökeredzik a lábunk: megállunk a verőfényes helyen. Egymásután vonulnak el a hölgyek és a forró sugárkéve, mint egy tavaszi légtől megrésze-gült, indiszkrét Röntgen-készülék leleplezi mindazt, amiről csak a budoárok féltalmában szokás beszélni. Hölgyeim, tényleg olyan meleg van már, hogy sikkos szoknyájuk és önközött már nem fér el semmi? Még ma gyorsan

levelet írunk Paquin és Poiret uraknak, mert értesíteni kell őket az új pesa divatról. Ők szegények még nem ismerik a Röntgen-szoknyát, amit itt találtak föl a Ritz és Bristol között, a Dunaparton. A Röntgen-szoknya napról-napra nagyobb tért hódít, hiszen tavasz van, meleg van, május van... Azonban mi lesz augusztusban?

A jubiláló költő.

(Juhász Gyula legújabb verse.)

Az Aradi Közlöny távirati jelentés alapján beszámolt arról, hogy Juhász Gyulát, a kiváló magyar költőt Szeged városa országos ünnepség keretében dícsőitette abból az alkalmából, hogy huszonöt éve írja gyönyörű verseit. A jubiláló költő legújabb verseiből is felolvasott az ünnepen. Ezek közül való az „Önarckép 1923” című költemény, amelyet itt közlünk:

Tavaszon, nyáron, őszön és telen
túl,
Már mosolyogva nézem az eget,
Melyen a régi vészek dühe nem dül
És ezer fénye távon intget.

Derűs, szelíd és örök magyar
ég ez,
Nem ér idáig rom és hervadás,
Időtlen emlék és jövő remény ez,
Fordulj felé csak, csüggedt csillagász!

Lenn kavargó még a por és az
átok,
Vérp szívet volt és a vad vadá-
szok
Még mindig egymást lesik, herge-
lük,

Én nézem, hogy az ősi, ősi puszták
Pásztorúzeiket biztatva gyűjtik,

Juhász Gyuláról néhány hónappal ezelőtt fantasztikus hírek terjedtek el. Ezeknek legékesebb cáfolata a fenti gyönyörű vers.

Bosszu az apáért.

(Hat évi fegyház gyilkosság miatt.)

Érdekes bünygyben hozott ma ítéletet az aradi törvényszék büntetőtanácsa Kovács József táblabíró elnöklésével. Colf Tódor 18 éves fiatal legény ez év január havában Gurahonton egy este megleste és fejszével agyonütötte Opreán Antalt, aki szörnyet halt. A mai törvényszéki tárgyaláson a vádlott elmondotta, hogy Opreán Antal mindig haragosa volt családjának és a gyilkosságot megelőző héten apját Colf Vazuit veresre verte. Ekkor határozta el, hogy végez Opreán Antallal, hogy ne bánthassa többé sem őt, sem pedig a szüleit. Enyhítő körülménynek kérte, betudni, hogy a gyilkosságot nem rablási vagy hasonló bünyös szándékból, hanem a szülei iránt érzett határtalan szeretetének ösztönére követte el. Megleste a korcsma előtt Opreán Antalt és a kezében levő baltával kétszer fejbevágtá. A törvényszék Pausesti ügyész és Jancu Cornél

dr. védő perbeszéde után tanácskozásra vonult vissza, majd Kovács elnök kihirdette az ítéletet, mely szerint a törvényszék Colf Tódort gyilkosság bűntettében bűnyösnek

Uj iskolákat épített a város.

(Társadalmi gyűjtés kulturális célra. — Dr. Robu János főpolgármester nyilatkozata.)

Arad város vezetősége nagy jelentőségű kulturális mozgalom megindítását határozta el. Társadalmi gyűjtés útján szándékozik kielégíteni a város egyik legfontosabb kultúrshükségletét, az új iskolák építését. Az aradi iskolahiány már évek óta súlyos problémája a társadalom minden rétegének. A túlszűfolt és ezzel egészségtelessé vált tantermek és az egyes városrészekről nagy távolságban levő iskolák gondolkodóba ejtik az aggódo szülőket, hogy gyermekeik egészségének a megővése érdekében ne szüntessék meg az iskolák látogatását. Különösen a téli időszak, a hideg és nedves időjárás következményeitől való félelem tartja vissza a távolabb lakó szülőket, hogy gyermekeiket iskolába engedjék.

Ezzel a rendkívüli súlyos problémával foglalkozott a napokban a város vezetősége és úgy határozott, hogy Arad város kulturális feltelessen szükségessé teszi új iskolák építésére a gyűjtés megindítását. Mivel sem az állam, sem a város nem rendelkezik megfelelő anyagi erővel, a város közönségének kell a saját érdekében az iskolák építéséhez anyagilag hozzájárulni. A nagyjelentőségű kulturáció megindításáról dr. Robu János főpolgármester a következőket mondotta az Aradi Közlöny munkatársának:

— A tantermek túlszűfoltága Arad város csaknem minden iskolájában tapasztalható. A str. Bratianu (Weitzer-utcán) levő iskolaépületben négy fiu- és négy leányiskola van elhelyezve. A magyar és német tanymelvű iskolák is kevésnek bizonyulnak Aradon. Ha a gyűjtési akció eredménnyel jár, román, magyar és német tanymelvű iskolát építettünk. A már teljesen kiépített és népes pecicai-uton egyáltalában nincs iskola. Az ottani lakosok a viadukt melletti iskolába küldenék gyermekeiket, de már ott nincs hely. Ugyanez a helyzet a belvárosi iskolákban is.

— Aradon egyelőre három iskola építése vált feltétlenül szükségessé. Terv szerint az egyik a pecicai-utra, a másik a Mosóczytelepre, a harmadik a belvárosba kerülne.

— Az iskolaépítési akció, amelyet a regátban Anghelescu közök táfasügyi miniszter kezdett meg, a legteljesebb eredménnyel jár. A gyűjtésből eddig kétezer új iskolaépítésre és ezerhatszáz régi iskolaépület javítása vált lehetővé. Arad vármegyében Georgescu János prefektus indította meg az iskola-

mondotta ki és ezért hat évi fegyházbünytetéssel sújtotta. Az ítélet ellen az ügyész súlyosbításért, a vádlott és védője pedig enyhítésért fellebbezést jelentett be.

építési mozgalmat, amely már is szép sikert tud felmutatni. Csak a balmagiai (halmági) járásban egymillió 800 ezer lei gyűjt össze. Az incai (borosjenői) járásban és a megye minden községében szintén megmozdult a társadalom iskolák építésének érdekében. Az aradi mozgalom vezetésére egy bizottság alakul, amely az iskolaszék tagjaiból és a társadalmi osztályok vezetőiből fog állani. A város területe kilenc körzetre lesz osztva és a bizottság körzetenként indítja meg a gyűjtési akciót.

— A mozgalom szombaton vagy vasárnap indul meg. Minden remény meg van arra, hogy a társadalom összes rétegei lehetőségszerint leány adózzattal hozzájárulnak az új román, magyar és német iskolák építéséhez.

Döntés Magyarország javára.

A jóvátételi bizottság határozta. Párisból táviratozza a Havasügynökség: A jóvátételi bizottság Barthou elnöklésével ülést tartott, amelyen határozatot hozott a magyar kölcsön ügyében. A francia megbízott és a kisantant államainak közös megbízottja az albizottság javaslata mellett, az angol és az olasz megbízott pedig a javaslat ellen szavazott. Az elnök a trianoni békeszerződésben biztosított jogával élt akkor, amikor a javaslat mellett döntött. Ehhez képest a bizottság elhatározta, hogy először nem ellenzi azt, hogy Magyarország javára felüggeszsek ideiglenesen az antantállamoknak Magyarország bizonyos jövedelmeire való előjogát, amelyek szükségesek lehetnek a jóváhagyott kölcsönök biztosítására. Ezt a könnyítést azonban csak meghatározott esetekben engedélyezi szabatosan körülírt kölcsönök tervezetere, amelyeket a magyar kormány hozzájárulás végett a jóvátételi bizottsághoz terjeszt. Természetesen ezért kellő biztosítékokat és ellenőrző eszközöket kell adnia Magyarországnak a jóvátételi bizottság számára, amelyek révén a bizottság meggyőződhetik arról, hogy a magyar kormány rendelkezésére bocsátott kölcsönkészleteket kizárólag Magyarország gazdasági és pénzügyi talpra állítására használja fel, még pedig azért, hogy az ország meg tudja felelni jóvátételi kötelezettségeinek. Másodsor Magyarországra haladéktalanul bizottságot küldenek, amely tanulmányozni fogja az ország gazdasági és pénzügyi helyzetét. A bizottság feladatának elvégzése érdekében a magyar kormánynak minden szükséges könnyítést meg kell adnia. Harmadszor felszólítják a magyar kormányt az előző határozatok közlésével egyidejűleg, hogy a legrendesebben fizesse a megszálló seregok költségeit, szolgáltatassa ki

a jóvátételben megállapított állatokat és szenet. Végezetül pedig felszólítja még a magyar kormányt a jóvátételi bizottság, hogy minden tekintetben feleljen meg a békeszerződés többi határozmányainak is.

HIREK.

Aradi kereskedők a budapesti áruminiavásáron.

Budapestről táviratozzák: A budapesti áruminiavásáron a pünkösdünnep alatt negyvenezer-nél több látogatója volt. Látogatók nagyszámában érkeztek Romániából, Jugoszláviából és Bulgáriából is. De a távolabbi országok üzletemberei is szép számmal voltak képviselve. Nagyon sokan jöttek Esztorozságból és Olaszországból is. Az aradiakkal Zimá Tibor országgyűlési képviselő, a kereskedelmi és iparkamara főtitkára érkezett automobilon, aki ma már vissza is utazott Aradra. A vásáron eddig is számos jelentékeny üzletkötés történt.

Felemelik a civilistát. Bucurestiből jelentik: A Lupta értesülése szerint, a minisztertanács elhatározta, hogy a király civilistáját 2.000.000-ról tízmillióra, a trónörökösét pedig ötszáz ezer leiről kétmillió leire emeli föl.

Hol működnek az adóbizottságok. Az aradi adókvető-bizottságok holnap, pénteken a következő utcákban folytatják munkájukat: az I. a gáji Justiniana (Nyul) utcában, a II. az Alba Julia (Zsófia) utcában és annak befejezése után a Part-utcában, a III. a Sít. Gheorghe (Dezso-utcában) a 27. számtól fölfelé, a IV. az Ilarie Chendi (Kölcsy-utcában) és annak befejezése után az Alexandri (Salacz-utcában) a kispárosok és kiskereskedők adójának megállapítását kezdi meg, az V. a Josif Vulcan (Kazinczy-utcában) a páros oldalon folytatja és annak befejezése után megkezdik az Unkrei (Fábrián Gábor-utcat), a VI. a Moise Nicora (Petőfi-utca) az I. számtól, a VII. a Răduu (Rákóczy-utca) a VIII. a Blănduziei (Közép-utca) az I. számtól, a IX. a Rahovei (Mihály-utca).

Tiltakozás a spekulatív törvény ellen. Bucurestiből jelentik: A Sfatul Negustoresc nagytermében a kereskedők tegnap országos gyűlést tartottak, melyen tiltakoztak a kormány által legutóbb életbe léptetett spekulációs törvény ellen. A gyűlés ilyen értelmű határozati javaslatot fogadott el.

Bomba egy szerkesztőség ellen. Varsóból jelentik: A legutóbbi hónapban tegnap a harmadik bombamerénylet történt szerkesztőségek ellen. A merénylők a „Nove Zenik” szerkesztőségébe dobta bombát, amely felrobbant, két újságírót súlyosan megsebesített és nagy anyagi kárt okozott. A rendőrség négy diákot letartóztatott.

Könyvújdonások. divatlapok nagy választékban Kelet hírlapirofában.

A világhírű „Oseta” hírszék minden színben Kell és Krausz cégnél.

A néppárt Argetoianu ellen. Bucurestiből jelentik: A néppárt kebelében heves mozgalom indult meg Argetoianu volt belügyminiszter ellen. Amennyiben a volt Averescu-kormány miniszterei nem azonosítják magukat Argetoianuval, a párt bíróság előtt akarja felelősségre vonni a volt belügyminisztert.

Az adóvallomások benyújtása. Az aradi pénzügyigazgatóság ma felhívást bocsájtott ki az adózókhoz, amelyben felszólítja azokat, akik eddig még adóvallomásukat nem nyújtották be a pénzügyigazgatósághoz, hogy azt adják át feltétlenül a helyszínen megjelenő bizottságnak. Ebből a célból már előre el kell készíteniük a vallomási ívet, hogy azonnal átadható legyen a megjelenő bizottságnak. Akik még ekkor sem készítik és adják át adóvallomásukat, azokat meg fogják büntetni. Vallomási ívek a pénzügyigazgatóságon kaphatók.

Az Aradi Közlöny gyűjtése. Az Aradi Közlöny a tűzvész által süjtött radnai klastrom és templom javára 3300 leit és a Schik János tűzoltó özege és árvái részére befolyt 1175 leit a mai napon az Aradi Polgári Takarékpénztárba befizette. Az aradi pénzügyigazgatóság az adománycímű lipovai (lippai) fiókintézete útján rendeltetési helyére juttatja.

A tűzvész által pusztított radnai templom javára ma újabban Blédy Boldizsár 120, Schik családja javára pedig 30 leit küldött szerkesztőségünkbe.

A belgiumi postás sztrájk. Brüsszelből jelentik: A már szünőben levő postás- és vasutassztrájk új lendületre kapott a postaigazgatóság közzéadta miatt, melyet a sztrájkolóknak fenyegető hangja miatt kihívásnak tekintettek.

Worowszky moszkvai temetése. Moszkvából jelentik: Szerdán temették a Lausanneban agyonlőtt Worowszky szovjetdelegátust. A korszakot Csicserin és a szovjetkormány többi tagjai vitték. A külföldi követségek megkoszorúzták a sírt és az angol képviselő épületén féltárcra eresztették a lobogót.

Eljegyzések. Beregi Juliska és Prokopovits József jegvesek. (Mindkét külön értesítés helyett.)

Stern Rózsika (Ineu) és Pálffy József (Timisoara) jegvesek. (Mindkét külön értesítés helyett.)

Házasság. Wahl Annuska és Madár Géza e hó 27-én, vasárnap déli 12 órakor tartják esküvőjüket a Minoriták templomában.

A bécsi esperantó-kongresszus. Bécsből jelentik: A pünkösdkor lezajlott esperantó-kongresszus érdekessége volt, hogy az Irgalmasok templomában a gyűlés előtti és utáni istentiszteleten a miatvánkot és a prédikációt esperantónyelven mondták. Az esperantó művésztélen Kalocsay Kálmánnak a cataloniai nemzetközi versenyen díjazott vigjátékát játszották, majd esperantóra fordított Petőfi-verseket szavaltak. Ezután Baghi Gyula esperantó-dramáját adták elő. Végül bemutatták az új esperantó-himnuszot, amelyet Baghi Gyula írt és Pálos Tivadár zenésített meg.

Az új internacionale székhelye. Hamburgból jelentik: A nemzetközi szocialista kongresszus egyhangúlag elhatározta, hogy a megalakítandó új internacionale székhelye London lesz.

Arad nem kap új telefonközpontot.

Csak javítani fognak. — Mosoiu miniszter nyilatkozata.

Azok a botrányos állapotok, amelyek az aradi telefonmizériával járnak együtt, egyre türelmetlenebbekké válnak, Mosoiu közlekedésügyi miniszter néhány héttel ezelőtt Aradon való tartózkodása idején megígérte, hogy minden lehető módon megteszi az aradi telefonközpont rendbehozatalára. Az Aradi Közlöny munkatársa tegnap este kérdést intézett Mosoiu közlekedésügyi miniszterhez hogy történt-e valami intézkedés az aradi telefonközpont ügyében. Mosoiu miniszter a következőket jelentette:

Ismerem az aradi telefonközpontban uralkodó bajokat és ígérem hogy azok orvoslására minden tőlem telhetőt meg fogok tenni.

A miniszter újabb nyilatkozata reményt nyújt arra, hogy a telefonmizériákat bármilyen módon, de mégis valahogyan megoldják. Reményeink azonban nem lehetnek túlságosan vérmesek és legkevésbé sem remélhetjük azt, hogy Arad teljesen új telefonközpontot kap. A Monitorul Oficial szerint a kormány alig néhány milliót szavazott meg az egész ország telefonhálózatának és felszerelésének megvitatására, úgy,

Purgly Emil leányának esküvője. Budapestről táviratozzák: Érdekes házasságkötés fog történni június 2-án Tompapusztán. Purgly Emilia, jászahelyi Purgly Emil és neje született dukai és szentgyörgyvölgyi Szel! Mária leánya köt házasságot Szentmiklóssy Andor madridi lakossal, szentmiklósi Szentmiklóssy Jenő és neje született Wickenburg Margit grófnő fiával. Purgly Emiliát sokan ismerik Aradon, ahol kedvelt tagja volt az uritársaságoknak.

Glatfelder Gyula millió adománya. Budapestről táviratozzák: Dr. Glatfelder Gyula csanádi megyéspüspök 2 millió koronát adományozott a csanádmegyei rokkantok otthon felépítésére.

Kommunisták és rendőrök harcra. Dortmundból jelentik: A kommunisták mai pártgyűlésük alkalmával a belvárosi rendőrállomást fegyverrel megostromolták. Amikor a körülvárt rendőrség erősítést kapott, kirohant és az ostromlóktól megtisztította az utcákat. Az összecsapás során három rendőrtiszt megsebesült. A támadók sebesülteinek száma tekintélyes, de eddig még nem ismeretes.

Vörhenyjárvány egy aradmegyei községben. A megyei orvosi hivatalnak tegnap telefonon bejelentette dr. Cornea radnai főszolgabíró, hogy a radnai járásban levő Tok községben már hetek óta veszedelmes vörhenyjárvány pusztul. A jelentés vétele után dr. Bradean Athanasz megyei főorvos azonnal kiutazott Tokra és megállapította, hogy jelenleg ötvenhároman fekszenek vörhenytől súlyosan megbetegedetten a másfélezer lakosú községben. Eddig már nyolcan haltak meg a járvány következtében. Megállapította a főorvos azt is, hogy eddig nem történtek olyan megfelelő intézkedések, amelyek a járvány leküzdését céloznák. Dr. Bradean Athanasz ott tartózkodása alatt megtette a szükséges egészségügyi intézkedéseket és

hogy csak az aradi és cluji (kolozsvári) központ rendbehozatala az egész megszávozott összeg felét tenné ki. Szakértők szerint új rendszerű telefonközpont felállításánál ki kellene cserélni az előfizetőknél levő készülékeket is, ez pedig maga nyolcmillió leibe kerülne, az új telefonközpont felállítására pedig legalább 15 millió leit igényelne.

A miniszter mindenestre intézkedett, hogy a postavezérgazgatóságnak egy szakértő mérnöke és egy műszaki főtisztviselője Bucurestiből sürgősen Aradra utazzék és pontos kalkulációval és tájékoztatással szolgáljon arról, mily módon lehetne az aradi telefont rendbehozni. Ennek folytán igen valószínű, hogy az aradi telefonközpontot néhány száz ezer leies költséggel gyökeresen kijavítják, a teljesen hasznavehetetlen alkatrészeket felcserélik és ilyen módon még egy-két évi életet tudnak nyújtani az immár ötven esztendő múltú rozoga aradi telefonközpontnak.

igy remélhető, hogy a már hatalmas méretet öltött járvány nem terjed tovább és rövid idő alatt meg fog szünni.

Halálozás. Neszmerák Antal ny. p. t. altsz. e hó 23-án 79 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése e hó 25-én d. u. 6 órakor Calea Saguna (Varjassy L. u.) 116. sz. házból lesz.

Bonar Law állapota. Londonból jelentik: Bonar Law miniszterelnök, aki elhatalmasodott gégebaja miatt mondott le és vonult vissza egyelőre a politikától, most betegesen fekszik Londonban. A volt miniszterelnök az elmúlt éjszakát az előbbinél sokkal nyugodtabban töltötte. Az operációnak, amelyet végrehajtottak már rajta, az is volt a célja, hogy Bonar Law fájdalmait csillapítsák. Bonar Law levelet intézett glasgowi választóihoz, amelyben bejelenti, hogy továbbra is képviselni fogja érdekeit, de egyelőre betegsége miatt nem vehet részt az alsóház ülésén.

A „Munkás-Otthon” parkünnepélyén a női szépségverseny I. díját Balázs Magda, II. díját Hász Margit, a leányka szépségverseny díját Dávid Zsuzsika nyerte meg. A díjak vasárnap délelőtt 11 órakor a Munkás-Otthon 10. sz. irodájában átvehetők. A befolyt felülfizetésekért és tombola ajándékokért ezután mond köszönetet az Elnökség.

Kártérítési pör a rossz kritika miatt. Budapestről táviratozzák: A Debreceni Független Újság a „Bajadér” bemutatójáról éles kritikát írt. Kardos Géza színgazgató erre a kritikust becsületsértésért, rágalmaszást és hitelrontásért beperelte és tőle 100.000, a lapvallalattól pedig 2 millió korona vagyoni kártérítést követel. A vezetőbíró és a bíróság egy tagja ma megjelenik az előadáson szemlét tartani annak a megállapítása céljából, hogy a kritikában foglaltak fedik-e a tényeket?

Önmagát csajja meg, ha nem Olla gummit használ

— Védekezés Magyarországon a trachoma ellen. Budapestről táviratozzák: A Magyar Szemorvos Társaság tegnap közgyűlést tartott, a melyen felterjesztést tettek az Orvosszövetséghez amiatt, hogy néhány optikusüzletben a szemorvosi rendelés ellen valósággal állást foglalnak. A közgyűlés elfogadta Grósz Emil egyetemi tanárnak azt az indítványát, hogy a trachoma elleni védekezési akciót megindítsák. Elfogadták Juba Adolf egyetemi magántanár indítványát is, aki azt javasolta, hogy az ország különböző részeit a szövetség lássa el szemorvosokkal.

— Kivándorlók tragédiája. Mexikóból jelentik: A Texasállambeli Laredónál 32 holttestet húztak ki a Rio Grande folyamból. A legtöbb olasz kivándorlók holtteste, akik a határon akartak átjutni. Valamennyiüket meggyilkolták, kirabolták és azután a vízbe dobták. A tettesek valószínűleg a mexikói vezetők voltak.

— Kétmillió pincsi a kutyakiállításán. Budapestről táviratozzák: A Tattersalban kutyakiállítás volt, a melyen 270 kutyával vettek részt. A kutvaarak aránylag olcsók voltak. Csak egy apró japán pincsi kelt el feltűnő áron: 2 millió koronáért. A rendőrkutya versenyen különösen a komondorkutyák nyertek.

— Tizenkétéves bűn. Suprényi Péter aradi-noui (ujaradi) gazda ült ma a vádlottak padján az aradi törvényszék büntető tanácsa előtt. Tizenkét évvel ezelőtt, 1911-ben történt Ujaradon egy rablógyilkosság, melynek áldozata Schulz András ottani gazdálkodó lett. A gyanu Suprényi Péterre irányult, akit le is tartóztattak. Az esküdszék azonban bizonyítékok hiányában felmentette Suprényit a vád és következményei alól. Miután Suprényi kiszabadult a rablásgból, mindenütt azt híresztelte, hogy ő követte el a rablógyilkosságot. Ennek alapján az áldozat testvérei perújítási kérelmet nyújtottak be a büntetőtanácshoz, amely ma tárgyalta az ügyet. A törvényszék elutasította a perújítási kérelmet azzal az indokolással, hogy a beteriesztett bizonyítékok nem alkotnak elég terhelő adatot az eljárás megindítására. Az áldozat rokonainak jogi képviselője a törvényszék határozata ellen felebbezést jelentett be.

— A csili verekedők az ügyészségen. Ma beszállították az aradi ügyészség fogházába Demján Jurtuca és Bárbetei János cili (almás-csili) lakosokat, akik az elmúlt héten történt cili véres verekedésben résztvettek és több embert súlyosan megsebesítettek.

— Pör a forradalom idejéből. Illés István siriai (világosi) lakos polgári pert indított Trifán György és társai ellen 23.400 lei erejéig. 1918-ban, a forradalom idején Tisza község nemzeti tanácsa, amelynek elnöke Trifán György volt, elkobozta Illés István 34 darab sertését, melyet nyilvános árverésen adtak el, de a pénzt nem fizették ki Illésnek. A károsult a 34 sertés értékét 23.400 leiben állapította meg és polgári keresetében kérte az összeg megítélését.

— A végrendeletből kitagadott leány. Riz Klára hagyatéki keresetet indított mostohaanyja, Wallinger Etel ellen 4500 lei erejéig. Riz Vilmos végrendeletében egész vagyonát feleségére hagyta, leányának, Riz Klárának mellőzésével, aki most megtámadta atyja végrendeletét. A törvényszék legközelebb tárgyalja az ügyet.

— Nyolc hónap után elfogott gyilkosok. Az elmúlt év szeptember havában Guravájon meggyilkolták Bogdan Vazul jómódu gazdálkodót. A csendőrség nyomozása csak nyolc hónap után jutott eredményre. Megállapították ugyanis, hogy a gyilkosságot Bogdan Simion, az áldozat fiának felbujtására barátja, Pancotán Tódor követte el. A gyilkosokat ma beszállították az ügyészség fogházába. A vizsgálóbíró ma ejtette meg a terheltek kihallgatását, akik azonban nem tettek beismerő vallomást.

— Pör egy eladott birtok miatt. Ortutay Gyuláné 1915-ben eladta Klára nevű kiskoru leánya birtokát gróf Almásy Imre utján az ugyancsak kiskoru gróf Almásy Dénesnek 85 ezer koronáért. A vételdíjat azonban a mai napig nem fizették meg és ezért Ortutayné polgári pert indított gróf Almásy ellen a 85 ezer korona lei-értékének megfizetéséért, vagy pedig a birtok visszaadásáért. A polgári tanács még nem hozott ítéletet a birtokeladási ügyben.

— Ninos önnél véletlenül egy bomba? Lisszabonban is sűrűn történtek az utóbbi időben bombamerényletek. Erre elrendelték, hogy a rendőrség gondosan kutasson bombák után. És a rendőrség kutatott. A policia emberei házról-házra jártak, s mindenhol alapos kutatásokat végeztek. Sőt az utcán járó-kelő embereket is sorra megállították azzal a szelíd kérdéssel:

— Nincs uraságodnál véletlenül néhány bomba?

Az egyszerű tagadással nem érték be a rendőrség emberei, meg is motoztak minden embert.

Hogy találtak-e ilyenkép bombát, arról nem szól a krónika. De alighanem jól mulattak az emberek. S ez is valami...

Mozi.

• Roger Lym romantikus regénye, az Örökasszony, amely csütörtökön került bemutatásra az Apollóban, a maga megkapóan érdekes történetével nagy sikert aratott: a közönség előadásról-előadásra fokozódó gyönyörűséggel kísérte a cselekmény minden mozzanatát, a mely rendkívül érdekes szerelmi játékot hozott elénk: egy leányka tragikus bünbeesését. A kedvesen megkapó, romantikus film, melynek főszerepét Gina Palermó játsza igazán nagyszerűen, még vasárnapig marad az Apolló műsorán.

• Maciste riválisa, Marcó az izomember, ez a címe annak a páratlanul érdekes, elgondolásában, részleteiben, mesészövésében és kidolgozásában szenzációsan izgalmas drámának, amelynek premierje csütörtökön volt az Urániában. A ragyogó fantáziával elgondolt és megcsinált izgalmas kaland főhőse egy új csillaga a modern és legújabb filmművészetnek, Marcó, az izomember, a férfiaságnak, erőnek és elszántságnak pompás mintaképe, a hírneves Macistenak német riválisa, aki csodálatraméltó erejével és bátorságával minden támadással szemben a porondnak, a helyzetnek győzedelmes ura marad. A szenzációs érdekességű film még pénteken, szombaton és vasárnap látható az Urániában.

Aradi feltalálók sikere.

(Villamos erőre berendezett jégszekrény. — Szénrud, amely átfurja a legvastagabb páncélemet.)

Amíg a politikusok a békekonzferenciákkal próbálják egyengetni a konszolidáció útját és amíg a pénzemberek a valuták harcát vívják a béke ellen, addig a műhelyekben, a laboratóriumokban, a gépek és lombikok között folyik a nagy és szent munka. Nincs az a nagyhangu államférfiu vagy az az „aranyzáju“ népszónok, aki annyit használt volna az agyongyőrt emberiségnek, mint egy szerény kis mérnök vagy mechanikus, aki valami nem nagy jelentőségű vagy jelentéktelennek látszó találmányát adta a világnak hónapokig vagy évekig tartó türelmes munka eredményeként. Már pedig az életet, munkát és idegeket pusztító háboru után más eredményt még nem tudunk felmutatni. A relativitás, a drótnélküli telefon és motornélküli repülőgép mind az emberi ész csodálatos teljesítményei és mind háboru utáni találmányok.

Van valami, amit nem tudott elpusztítani a vérzivatar: az emberi akaratot. És büszkén állapíthatjuk meg mi aradiak, hogy a fiataladás eme nagyszerű munkájában aradi emberek is részt vesznek. Csak nemrég adtunk hírt arról, hogy egy Berlinben élő magyar mérnök a fogtechnikai terén milyen nagyjelentőségű találmányt nyalt lepte meg a világot és ma ismét aradiak dicsőségéről érkezett jelentés.

Bíró Alajos mérnök éveken át dolgozott az aradi Marta-gyárban. Másfél évvel ezelőtt Berlinbe ment, ahol a Benz-automobil-gyárban kapott alkalmazást. A szorgalmas és tehetséges fiatalember egy esztendői kísérletezés után feltalált egy villamos jégszekrényt. A jégszekrényben egyszerű villamos áram bekapcsolásával hármilyen hőfokot elő lehet idézni. Télen szűkség esetén az ételneműket állandóan melegeiben lehet tartani, nyáron pedig egy szerkezet segítségével a bekapcsolt áram a legnagyobb hideget idézi elő. A villamos jégszekrény feltalálásáról tudomást szerzett a newyorki Edison-cég és megvásárolta Bíró Alajostól egy millió dollárért. Bíró mérnököt családi kötelekék fűzik Aradhoz, felesége Vajda-leány, néhai dr. Vajda István aradi ügyvéd leánya.

A napokban tudomásunkra jutott, hogy egy aradi fiatalember, Perleg Gyula az Astra-gyár mechanikusa nagy jelentőségű találmány értékesítése céljából Bucarestben tartózkodik. A találmány, amely villamos árammal és reortta szénruddal működik, egy újabb rendszerű furókészülék. A szénrud egy hozzá konstruált szerkezettel a legvastagabb és bármilyen keménységű hajópáncélt egy

perc alatt keresztülfúr. A szerkezetbe elég egy száztiz voltos áram bekapcsolása is, tehát bármilyen alkalmazható és a szénrud egy hatol be a páncélemembe, mintha vaj volna. Ennyit tudunk meg Bucaresti értesítés alapján Perleg Gyula találmányáról. A fiatal feltaláló Aradra érkezett. Alkalmunk volt az általa feltalált furókészülékről beszélgetni vele.

— Jelenleg az amerikai Edison-céggel folytatott tárgyalásokat — mondotta Perleg Gyula. A Bucaresti amerikai konzulátus utasítására léptem érintkezésbe az Edison-céggel és amíg a tárgyalásaim eredményre nem vezetnek, bővebb felvilágosítást nem adhatok. Ezt nem is vehetők rossz néven, mert a találmányom részletes ismertetése csak akkor kerülhet nyilvánosságra, ha védeni fogja a szabadalmi törvény. Amennyit elárulhatok, hogy Bucarestben szakértők előtt megmutattam és találmányomat mindenki rendkívül nagy jelentőségűnek tartja.

Ennyit mondott Perleg Gyula, szerényen mosolyogva. Arcáról sugárzott az önbizalom és a remény, hogy Amerika a dollárok hazája méltányolni és értékelni fogja három esztendői odaadó munkájának eredményét.

(p. g.)

Irodalom, művészet

Csányi Máttyás Londonba megy (Oratorium, amelynek a szegedi főrabbi a társszerzője.)

Csányi Máttyás, az aradi színház volt kitűnő operadirigense, ennek a hónapnak elején megvált az aradi színházról. A talentumos karmester, aki dirigensi képességeit is tulszárnyaló kvalitásokkal hivatásos zeneszerző is, Angliába köszül. Jövendő terveiről így nyilatkozott az Aradi Közlöny munkatársa előtt:

— Megváltam a színházról, ahol nem honoráltak érdemeim szerint. Erről nem szeretek beszélni, ez meggyőződésem volt és ez a meggyőződésemet — hittem szerint — az aradi színház közönsége is osztja. Azért megyek külföldre, mert néhány szerzeményemet és zeneművememet ott könnyen értékesíthetem. Összekötéseim Londonba vezetnek. Van egy oratóriumom, amelyet Lów Imánuel, a kiváló szegedi főrabbi lefordított angol és német nyelvre. Ennek a munkának nagy fere lesz a külföldön. De ezenkívül van néhány kész kamarazene és egy operettem is, amit Londonban előgok helyezni.

— Dolgozik is?

— Hogyne. Most Kardos Andor új operettlibrettójára, az Ipszantú hercegnőre írok muzsikát.

Persze, ezt sem itt hoznák színre, hanem angol színpadon. A librettó könyv már kezében van — angolul. S odakint, ha lehet, a zene-művek értékesítésén túl még karmesteri állást is vállalok, ha lehet, mondani és mód nyílik rá.

— Visszatéréstől is lehet beszélni?

— Sőt! Ez a kis angliai turném szeptemberig tart. Ha addig jobb belátásra jönnek itt és megérzik, hogy engem rendesen kell fizetni, akkor visszajövök. Mindig szívesen. Arad a hazám. A közönséget szeretem és azt hiszem, hogy a közönség is engem. Nem rajtam múlik, hogy elmegyek...

Akármin múlik, mulasztás.

* **Heti műsor.** Péntek: Kaméliás hölgy. Poór Lili vendégfelléptével. Szombat: Kis cukrászda. Vigjáték-bemutató. Poór Lili vendégfelléptével. Vasárnap d. u.: Bajadér. Este: Kis cukrászda. Poór Lili felléptével.

* **Nagy ünnepléssel és lelkesedéssel** fogadta az aradi közönség Erdély egyik legkiválóbb művésznőjének: Poór Lilinek vendégfelléptét. Vendégjátékát pénteken a Kaméliás hölgyben folytatja Poór Lili és szombat este pedig a budapesti Vigszínház slágerdarabjának premierjében lép fel. A Kis cukrászda című vigjátékot, mely a magyar fővárosban hatalmas sikert ért, szombaton hozza először színre az aradi színház és a bemutató érdekességét nagyban növeli Poór Lili fellépte. A Kis cukrászda különben zamatos francia vigjáték, csupa ötlet, jóízű humor és frapáns helyzetkomikum. A vigjátékot vasárnap este is megismétli a színház és az összes előadásokra jegyeket elővételben a színházi pénztár árusít.

* Vasárnap délután mérsékelt helyi árak mellett Kálmán Imre operettje, a Bajadér kerül színre.

* **Vas Sándor,** a new-yorki zene-egyetem tanára június hó 6-án tartja Aradon egyetlen zongora hangversenyét. Jegyek elővételben Scherhágánál kaphatók.

Közgazdaság.

8.50 a leu Párisban.

A leu erőteljes lépésekkel halad a javulás útján. Páris ma már 8.50-es áron jegyezte Bucurestít és a világi piaci irányzata további javulásra nyújt kilátást. Az aradi valutaárak, amelyek eddig messze mögötte kullogtak a paritásos áraknak, ma már egyes értékekben együtt halad, ami jele annak, hogy ma már az aradi piac is tartósan fogadja a leu emelkedését. Az összes értékek csökkenése tovább tart, csupán a magyar korona tartja eddigi árait.

Aradi valutaárak. (Május 24.) Francia frank 12, svájci frank 32.50, dollár 178, dinár 1.90, szokol 5.40, márka 0.0065, lira 9.50, angol font 830, magyar korona 0.03.50, osztrák korona 0.0030. — Kifizetések: Budapest belföldi 33, külföldi 26, Bécs 395, Berlin 0.0030, Prága 5.20, Zürich 31.50, London 8.20, Páris 11.80, Newyork 175, Belgrád 2, Miláno 8.60.

Bucurestii tőzsdezárlat. (Május 24.) Kifizetések: Páris 11.30, Berlin 0.0034, London 820, Newyork 178, Miláno 870, Zürich 32.50, Bécs 0.002940, Prága 5.25, Budapest 0.410. — Valutaárak: Napoleon 700, márka 0.0055, leva 1.50, török lira 1.40, angol font 815, francia frank 12, svájci frank 3250, lira 900, dinár 200, dollár 173, lengyel márka 0.0040, osztrák korona 0.002975, magyar korona 0.4, szokol 5.50.

Zürichi nyitás. (Május 24.) Berlin 0.0103, Amsterdam 21690, Newyork 553.8750, London 2565, Páris 36.90, Miláno 26.70, Prága 16.5350, Budapest 0.10.1250, Belgrád 5.8125, Varsó 0.011250, Bécs 0.0078.

Zürichi zárlat. (Május 24.) Berlin 0.0102, Amsterdam 217, Newyork 554.75, London 2565, Páris 36.90, Miláno 26.80, Prága 16.54, Budapest 0.1025, Belgrád 5.82, Varsó 0.0110, Bécs 0.0078.1250, bélyegzett 0.007825.

Zürichi utótőzsde. (Május 24.) Berlin 0.0101, Newyork 554.75, London 2566, Páris 36.8750, Miláno 26.75, Prága 16.5450, Budapest 0.10.1250, Belgrád 5.8225, Varsó 0.0110, Bécs 0.00781250, bélyegzett 0.007825.

Budapesti devizaközpont jegyzése. (Május 24.) Napoleon 18800, Amsterdam 2042—2102, Belgrád 55—57, Berlin 0.9.50—10.70, márka 0.10.50—11.70, Bucurestii 26.50—28.50, lei 27—29, London 24120—24720, angol font 24140—24740, Miláno 251—261, Newyork 5210—5360, dollár 5230—5380, Páris 347—357, francia frank 352—362, Prága—szokol 152—162, Varsó—lengyel márka 0.10.40—11.60, Bécs—osztrák korona 0.7.40—7.70, Zürich—svájci frank 950—980.

A budapesti pénzintézeti központ és az erdélyi bankok követelése.

Budapestről jelentik: A pénzintézeti központ az utóbbi időben fontos tárgyalásokat folytatott az elszakított területek bankjaival, hogy milyen valutában fizesse vissza adósságait. Ezek a tárgyalások azonban eddig nem vezettek eredményre. **Wendisch** Hermann ügyvezető igazgató a következő információkat adta:

— A pénzintézeti központ kötelekbe tartozó pénzintézeteknek itt a központban kisebb-nagyobb mennyiségű betételeik vannak. Ilyen betételeket adták a központnak azok a pénzintézetek is, amelyeknek székhelyeik az elszakított területeken fekszenek. Eddig a központ ezeket az összegeket még nem fizette vissza. A legutóbbi igazgatósi ülésen foglalkoztunk ezzel a problémával. Mindenekelőtt meg kellene állapítanunk, hogy az új utódállamok valutáiban kell-e a betételeket visszatéríteni avagy magyar koronákban. A trianoni békeszerződés erre nézve semmiféle rendelkezést nem tartalmaz. Egyelőre tehát a kérdés továbbra is függőben marad és mi arra törekszünk, hogy a szlovenszói, erdélyi és vajdasági intézetekkel közvetlenül számoljunk el. Az esetleges vitás kérdéseket nemzetközi bizottság fogja eldönteni.

Temesben verbuválják a kivándorlókat.

(Az ügynökök garázdálkodása. — Betelt a kivándorlási kvóta. — Mégis elfogadnak utleveleket.)

Május 22-én kezdte meg az amerikai konzulátus az Amerikába váltott utlevelekre a vizumok kiadását. Tudvalevő, hogy a Románia számára megállapított ezévi kivándorlási kvótát az Egyesült államok 7419-ben állapították meg, a vizumozás végett beérkezett amerika utlevelek száma bucourestii lapok jelentése szerint már ennek a számnak a kétszeresét is meghaladja. A kivándorlási gócpontokban, — mint a minő Timisoara (Temesvár) azonban a kivándorlási irodák a vizumoztatás céljaira mégma is átvesznek utleveleket, noha egészen bizonyos, hogy a kivándorolni szándékozók csak legfeljebb jövőre juthatnak hozzá vizumhoz.

A kivándorlási irodák erről csak a legutóbbi esetekben világosítják fel klienseiket, úgy, hogy igen sok embert tetemes anyagi károsodás ér amiatt, mert a kivándorlási irodák nem adják meg lelkiismeretesen az erre vonatkozó információkat.

Timisoaran, a kivándorlási irodák városában egyre-másra alakulnak az újabb és újabb kivándorlási ügynökségek, amelyek egyáltalán nem válogatnak az eszközökben, hogy a hiszékeny emberek zsebéből minél nagyobb összegeket huzzanak ki. Törvény szerint ugyan ügynökök nem foglalkozhatnak kivándorlási utlevél szerzésével; mindazonáltal Temes megyében az ügynökök egész raja árasztja el a falvakat és csábítja a kivándorlásra a lakosságot. Az egyes községek vasuti állomásainak falán majdnem mindenütt ott virítanak a kivándorlási irodák tarka plakátjai, Timisoara állomáson pedig az ügynökök a kijáratnál fogják el áldozataikat. Mindez törvény ellenes eljárás, de az ügynökségek oly ügyesen laviroznak a törvény paragrafusai között, hogy csak a legutóbbi esetekben kerülnek hurokra. Az ügynökök visszaélései erősen sértik az ügyvédek érdekeit, akiknek az utlevél szerzés törvényesen megengedett foglalkozásuk. Dr. Jova temesvári ügyvéd legutóbbi feljelentést is tett az United States Line képviselete, a

A márka újabb katasztrófa.

(Megindult Németországban a drágasági lavina.)

Berlinből jelentik: A márkat újabb katasztrófa érte: Zürichben 0.0113-ról 0.0098.5-re esett. Ezáltal Berlinben a dollár 49.000-ról 57.000-re, sőt az utótőzsdén 59.000 re szökött. A svájci frank 8847 és félről a zárlatkor 10.150-re, az utó tőzsdén pedig 10.650-re emelkedett. A kormánynak a márka alátámasztására irányuló kísérlete meghiúsult. A devizadrágulás új drágasági lavinát indított meg, a mely néhány nap óta rendkívül érezhető. A birodalmi gabonahivatal bejelentette, hogy kénytelen a kenyér árát kétszeresénél többre emelni, mire a szakszervezetek új bérkövetelést jelentettek be. A vasuti személytarifa június 1-től 100 százalékkal, az árutárfifa pedig 50 százalékkal emelkedik. A postaigazgatóság is bejelentette a tarifaemelését, amely valószínűleg száz százalékos lesz. Emelkedtek a szénárak is, ami maga után vonja a többi cikkek árának emelését. A hus, a főzelékek és többi élelmiszerek a múlt héten 25 száza-

Mercur-ügynökség ellen és a timisoarai rendőrség meg is indította az eljárást a törvényt kijátszó ügynökök ellen.

Timisoaran az utóbbi időben újból megszorodtak a kivándorlási ügynökségek. A Fabre Line, a Baltic Line és az Embiricos-cég is képviseletet létesített Timisoaran (Temesváron) és a kivándorlási irodák száma hamarosan meg fogja haladni az egy tucatot. Amellett kisebb „utlevél ügynökségek” is működnek, mint például a „Simplon”-iroda, amelyet négy falusi jegyző alapított s amely amerikai utlevelek szerzésével is foglalkozik, persze csak titokban.

A sok kivándorlási iroda ugyszólván egymásra licitál a különböző kedvezmény ígéretésével. A valóság ellenben az, hogy mindegyik alaposan megvárja a kivándorlókat. Egyes irodák azt hirdetik például, hogy a vasuti és hajójegy Délamerikába 105 dollárba kerül, vagyis ebből az összegből a hajóstársaságok tartózkodási helyükről egészen utazásuk céljáig elviszik a kivándorlókat. A valóságban pedig különböző címeken, — utlevél megszerzési díj és transportköltség címen hatalmas még több ezer leit csikarnak ki, ugyszólván az utolsó pillanatban a kivándorlóktól, akik inkább lefizetik ezeket a jogtalanul felszámított összegeket, sem hogy utjukat esetleg kénytelenek legyenek elhalasztani. A kivándorlási irodák hatalmas nyereségei főként ezekből a jogtalanul felszámított összegekből kerülnek ki.

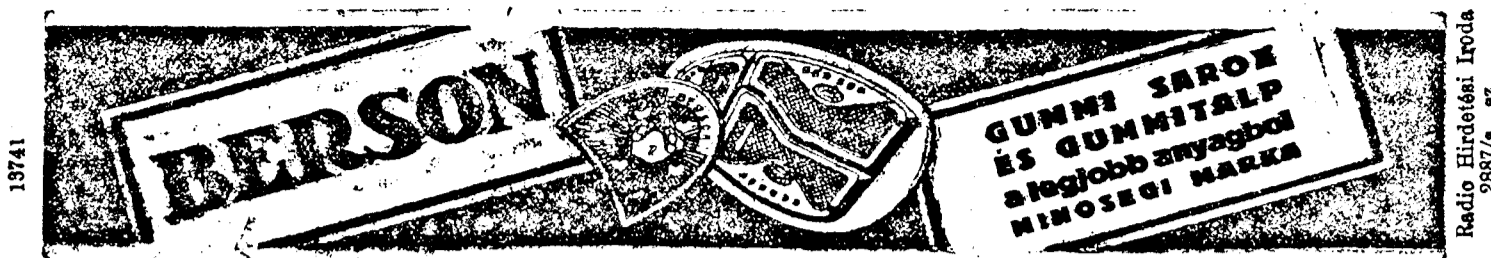
A kivándorlási irodáknak a törvényt kijátszó tevékenységéről még igen sokat lehetne írni. A hatóságoknak volna feladata, hogy megakadályozzák a kivándorló megzsorult helyzetét kiharzó ügynökségek visszaéléseit. Mint értesülünk, a timisoarai ügyvédi kar legközelebb megteszi a törvényes lépéseket a kivándorlási irodák visszaéléseinek megszüntetésére.

lékál drágultak, de ugylátszik, hogy a drágaság még a kezdetén van.

= **Villamos társulatok nagygyűlése** Aradon. A romániai villamos üzemek szövetsége május 28-ikán Aradon nagygyűlést tart. A gyűlés a polgármesteri hivatal tanácskozó helyiségében lesz és féltízkor veszi kezdetét.

= **Csehszlovákia beváltja a hadikölosont.** Prágából jelentik: A Csehszlovákia Dennik közlése szerint a kormány elkészült a hadikölosontól beváltására vonatkozó törvény novellájával, melyet főképp német részről sürgettek. A novella szerint a hadikölosontok címeit egy új államkölosont címeivel csorélik be, mely 50 évtől kezdve beváltásra és 5 százalékos kamatozással fog bírni. A hadikölosonttulajdonosok 20.000 K névértékig teljes megtérítést kapnak az új címletek révén, a 20.000 koronánál nagyobb összegű hadikölosontok tulajdonosai pedig 70 százalékos erejéig. A novella az öszi ülésen kerül benyújtásra.

Radio Hirdetési Iroda
2887/a. sz.

Fü, virág, orgonabokor.

(Séta a megszünt régi temetőben.)

A Strada Marasesti (Kossuth-utca) végén kerestük a régi aradi halottakat. Ezt a temetőt a tizenhatodik század elején nyitották meg és körülbelül ötven évvel ezelőtt helyezték használaton kívül. Azelőtt a mostani Nádor- és Hasszinger-utcák helyén volt temető. A Hasszinger-utcában azon a helyen ahova harminc évvel ezelőtt a városi elemi iskolát építették, sok kőorsót és csontot ástak ki ezen a helyen. A régi törvény szerint a használaton kívül helyezett temetőt negyven évig lehet temetőnek nevezni, addig áll hatósági felügyelet alatt, azután szabad terület lesz. Tíz éve tehát, hogy ezt a területet a szabad forgalomnak megnyitották, a kapuk: eltávolították és a kerítéseket elvitték.

Tíz évvel ezelőtt Arad lakosságát felhívta a városi tanács, hogy az ó-temetőbeli emlékeket záros határidő alatt távolítsa el. Jött a nagyfákarsítás. A tehetősebb családok halottaikat és emlékeiket az új temetőbe helyezték át, az el nem szállított többi emléket és a szerteszét heverő csontokat a városi ládába rakva szállíttatta el.

Csupa pusztulás mindenütt. A temető közepén megállva körülnézünk, hátha látható még valami emlék, sírkő, vagy sírbolt, de sehol semmi, csak fü, gaz és vadvirág. A megsemmisülés hirdetése mindenfelé, csak egy kis rozoga konyha áll még, egy szoba és egy konyha, a régi temetőház. A konyhaajtóban Papp János, egy őszhajú kilencven esztendőes öreg ember ül és pipál. A régi temető őre. Odamegyünk, illedelmesen föl áll, leveszi a kalapját, és megkérdezi:

— Mi járásban van az ur?

— A régi sírboltokat, sírkereket és sírokat keresem!

— Azokat már hiába keresi az ur, mert elhurcolták mind! Csak engem felejtettek itt!

— Hát maga most már mit őriz erre?

— A füvet, a fákat, meg a növényeket! Szép fű terem itt, sok haszna van ebből a városnak.

— Mióta lakik itt?

— Jó pár éve lehet! Mer' amikor idejöttem, még fiatal voltam és most már kilencven éves vagyok!

— Aztán meg van elégedve a sorsával?

— Nem volna nekem semmi bajom, ha elég dohányom volna! De

nincsen a kutyafáját, most is üres pipát szopogatok. Oszk most, hogy kilencven éves vagyok, érzem, hogy kezdek lassan öregedni, arra gondolok, hogy jó lenne nyugdíjba menni.

— Hát valami régi emlék nincs erre felé?

— Legfőljebb a kápolna, meg az a két sírkő a temető szélén a sűrűben.

Elbucusztam Papp Jánostól, aki kilencven éves korában már kezd érezni lassan, hogy öregszik. A kis kápolna tiszta fehérre meszelve jó karban áll a temető közepén. Ezt a kápolnát 1832-ben Schwallert Jozefin, egy jómódu aradi polgárnő építette a kápolna alatti sírbolttal együtt, hogy odatemessék. Most ott pihennek a hamvai a kápolna alatti márványkoporsóban. A sűrűben megtaláltam a két sértetlenül álló sírkövet is. Az egyikben ez a fölírás olvasható:

ITT NYUGSZIK
LENKEY JÁNOS
honvédtábornok, született
1807-ben, meghalt az aradi
vár börtönében 1850. február
hetedikén.

A másik síremlék alatt az Arad város védelmében elesett hősök hamvai pihennek, a feliratokat azonban már lemosta az idő.

Emlékek és sírkövek helyett a pusztulást, az enyészetet és a megsemmisülést lehetett látni. Itt minden meghalt, csak a füvek, a virágok, az orgonabokrok és Papp János élnek. Most, hogy ő is nyugdíjba akar vonulni — mivelhogy már kilencven éves és öregedni kezd — csak igazán az emlék marad meg a régi temetőből.

Új terv a szovjet ellen.

(Miklós nagyherceg újjászervezi az antibolsevista frontot. — A szovjet békét akar.)

Párisból táviratozzák: Az Echo de Páris az olasz kormány-nak egy tervéről számol be, amely oda céloz, hogy a nyugati államok összességükben szakítsák meg minden kapcsolatukat az orosz szovjet köztársasággal. A lap két titkos táviratot hoz nyilvánosságra, amelyeknek írója a moszkvai kereskedelmi megbízott és amelyekben az az indítvány foglaltatik, hogy az angol és olasz kereskedelmi delegációkat kormányuk nyomban hívja vissza. Az Echo de Páris az olasz indítvány mellé áll és azt mondja, hogy ez a terv Szovjetországban talán egy mesterséges reakciót keltene életre, amely azonban végleg likvidálná a szovjet köztársaság rezsimjét. Amennyiben Oroszország Európa nyugati felétől el lenne zárva, egész pénzügyi politikája és gazdasági relációja összeroppan. A belső harcok is fokozódnának és a bolsevik uralmat végleg elsöpörné a történelem igazsága.

Párisból jelentik: A Matin belgrádi levelezője írja, hogy Miklós nagyherceg, Mulder és Saillóv generálisokkal legközelebb Belgrádba érkezik és Wrangel tábornokkal egyetemben reorganizálni fogja az antibolsevista egység frontját.

Londonból jelentik: A Timesnek írják Moszkvából, hogy az angol ellenes propaganda az utóbbi napokban megerősödött. Az utcákon akasztófákat lehet látni, amelyeken lord Curzon és Mussolini arcképeik lógnak.

Moszkvából táviratozzák: A szovjet többsége azon a nézeten van, hogy a szakítás Angliával végzetes volna és éppen ezért hajlandó a keleten folytatott propaganda

megszüntetésére. A pétervári munkástanács határozatot fogadott el, amelyben követeli az angol feltételek kategórikus visszautasítását.

A szerkesztésért:
KAROLY JOZSEF
féd.
Cenzurát:
IOAN NICHIN.

NYILTER.

Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget

Értesítés!

Ugy a n. é. közönség, mint Jákóráim szives tudomására adom, hogy megboldogult férjem által sok éven át közmegelegedésre vezetett

lakatos és kufuró

vállalatot kellő szakértő alkalmazottakkal tovább vezetem. Vállalom mélytúrát és norton kutak készítését és tisztítását, továbbá szivattyúk javítását és szerelését a legjutányosabb árt. 13258

További szives pártfogást kér:

Özv. MEDVECZKY JÁNOSNÉ

Str. Cogalniceanu (Mikes-utca) 40. sz.

Kandia főzö-
csokoládé
feltülmul-
hatatlan
minőségű
1/8 kg-os csomagokban is kapható.
Minden háztartásban nélkülözhe-
tetlen. 19745

Legolcsóbb bevásárlási forrás
benzin, petróleum és gépolaj
DIMITRIE SUCIU,

Str. Metianu (Ferral-ú) 14. :: Telefon 914.

Lippafüred - Gyógyfürdő.

Allomás Máriaradna-Lippa.

Szénsavas vasas-sós fürdők.

Idény: május 1. — október 15.

Javalva: Rheuma, vészegénység, ideggyengeség, idegbántalmaknál, általános gyengeség, vese- és hólyagbántalmaknál, ideges szivbajoknál, női bajok után erősítő kurára stb.

Saját motoros-vasut állandóan közlekedik.

Kellemes tisztá szobák! :: Elsőrendű konyha saját kezelésben! Polgári árak! A közkedvelt „Lippafüred! Apolló-Borviz” forrás kezelésége.

Prospektussal szolgál:
2549 a fürdőigazgatóság.

Caile Ferate Române. Dir. VI. Regionale Arad.

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunoștință generală ca în ziua 8 Iunie 1923. în oare 12 se va ține licitație la Direcțiunea Regionale C. F. R. Arad pentru aprovizionarea lemnelor de foc.

În cantitate de 300,000 m³

Pentru orice informațiuni a se adresa în toate zilele de lucru între orele 12—13 la Dir. Regionale C. F. R. Arad (Serviciul de tracțiune parter camera 7.) unde se pot lua deslusirile necesare.

Arad, la 14. Mai 1923. 2832

Director Regional

Telefon 151.

Telefon 151.

Mindenfajta nyomtatványokat

a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig
izlésesen, jutányosan és gyorsan készít

az „Aradi Közlöny” nyomdája
Acsev-palota Acsev-palota

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetés ára 1.50 lel.
Vastagabb betűvel 3.— lel.

A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 8 óráig vesszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni
A legkisebb hirdetés ára 10 szög 15.— lel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„JANEIRO”. Kész a vám. 2909

Alkalmazás.

MALOMVEZETŐI állást keres bármikor belépésre részvezetéssel középkorú, tanult molnár. lehetőleg magyar közszé. Esetleg kisebb főfogalmu malmot bérbe vesz. Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbít. 2876

ÖNALLÓ VARRÓLEANYOK magas fizetéssel felvétetnek. Damián, Bul. Reg. Ferdinand No. 1., II. em. 2901

ERDŐÜZEMHEZ műhelyvezető kovács, ki iparvasuti kocsik kezelésében járassággal bír, azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok „Szorgalmas” jelígre a kiadóhivatalba kéretnek. 2902

GYERMEKSZERETŐ szobaleány 3 éves kislányhoz és egy főzőnő kerestetik elcséjére jó fizetéssel. Cim a kiadóhivatalban. 2904

PÜTÖ okleveles gépkezelő, csakis gyakorlati, józan, hozzájárító ember, azonnali beléphet Pollák Sándor göztéglagyárában. 2905

HÁZIKISASSZONYNAK, komornának, főszakodónak ajánlkozik intézőgátnő. Vidékre megy. Cim Wallinger hirdetőjében. 13258

ÜGYES varrónő házakhoz ajánlkozik. Vidékre elmegy. Cime Wallinger hirdetőjében. 13257

KIFUTÓ FIU, jó fizetéssel nyomdánkban alkalmazást nyer.

Lakás.

ÖTSZAZ LEIT, esetleg többet fizetek annak, ki a város közelében egy egyszoba konyhás lakást szeretne. Cim a kiadóhivatalban. 2875

EGY szoba konyhás lakás (esetleg butorral együtt) elcséjére kerestetik. Cim a kiadóhivatalban. 2910

Vétel és eladás.

SZEKRÉNYEK, ebédlő divány, toalett asztal, székek, villanylámpák, képek, fotel, szőnyegek, csipke függöny, férfi ruhák, ágyszőnyegek, asztalnemű, disztárgyak, gyermekocsi, babakelengye, stb. eladó. Strada Consistorului 12. (vált Batthyány-utca 23.) I. em. jobb. 1000

ELEGANS, teljesen új világos hálószobaberendezés 14.000 Leit eladó. Uranus, főpostával szemben. 13080

EGY 8 lörös magánjárati első magy. állami vasutak gyártmányu cséplőgép teljes felszereléssel együtt eladó. (Kis-Crisán Szávjánál Sannicolaul-Mic (Kisszentmiklós). 13838

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szíriaszőnyeget, ezüst gyűjteményeket a legnagyobb áron vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Elz-palota.) 11595

LUERNAMAG 190 mm. eladó. Uranus-iroda, főpostával szemben. 13030

URISZOKA vadonatúj eladó. Salon Artistique Fischer Elz-palota. 13576

KITUNÓ ÜZLETI KÖNYVEK, IRODAI CIKKEK és olcsó hangjegyek. 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár Kerpelaél. Telefon 385. 13525

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sürgösen keresünk antik butorokat, perzsa szőnyeget, festményeket, műtárgyakat, régi üveg és porcelán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ótvös munkákat. Vidéki meghívásra kiutazunk. Szépművészeti Szalon, Orttay-palota. 13573

BUTOR RAKTÁROMBAN ebédlők, háló szobák, valamint kárpitos árny olcsó áron kaphatók. Wiegenfeld, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 40a) 13585

SZÖVETEK, mosók, vásznak, női kalapok olcsón, Posch divatüzletben Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) kaphatók. 1900

SAJÁT KÉSZÍTÉSŰ kézimunka függönyök, ágytakarók, csipkefüggönyök és válaszfalakban. Modern előnyomda. Erneszt kézimunka üzlet színház mögött. 2397

ELADÓ mahagoni uriszoba, pénzszekrények, jégsekrenyek, mángorlok. Vessék öntött fűrdőkádát. Garai, Calea Banatului (Asztalos Sándor-u.) 5. 2754

HÁLÓSZOBA berendezés sürgösen eladó. Str. Mărășești 47. (Kossuth-utca 21.) sz. 2770

HINTÓ nyitott, főkámban levő. eladó. Bettelheim ügyvédség, Piața Imperatul Traian (Attila-tér) 1—2. I. em. 2885

CSEPLŐGARNITURA Clayton és Schuttlerworth gyártmány, magánjáró eladó. Bettelheim ügyvédség Piața Imp. Traian (Attila-tér) 1—2. I. em. 2884

Ingatlan.

OLCSÓ HÁZHOZ JUT. ha az „Aradi Közlöny” ezen rovatát átolvassa.

MAGÁN ÉS BÉRHAZAK kisebb külvárosi házak kerttel és szőlővel, telkek és házak a vagongyár és vasút környékén állandóan előjegyezve Bettelheim ügyvédségnél Piața Imp. Traian (Attila-tér) 1—2. I. em. 2888

SAROKHAZ nagyforgalmu vegyeskereskedés, kitűnő monotelű vendéglővel, udvari (kert) helyiséggel, kuzlizóval, két szobás lakással, butorral együtt eladó és azonnal átvehető. Bettelheim ügyvédség, Piața Imp. Traian (Attila-tér) 1—2. I. em. 2886

MICALACA-NOU (Ujmikelaka) Rákóczy-utca 15. számú magánház elfoglalható lakással eladó. 2911

NAGYTELEKES háromszobás, fűrdőszobás átvehető magánház a belvárosban eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2900

STR. PEIOIA (Pécskai-uton) magánház, négy szobával, kolnával, melléképületekkel, 3814 öles szőlőkerttel sürgösen eladó. Uranus-iroda, főpostával szemben. 18030

HÁZ nagy udvarral és kerttel elfoglalható lakással Strada Spiru Georghiu (Akác-utca) 3. sz. alatt eladó. Bettelheim ügyvédség Piața Imperatul Traian (Attila-tér) 1—2. I. em. 2906

MAGAS FÖLDSZINTES HÁZ elfoglalható 3 szobás és melléképületekkel álló lakással, hozzátartozó sarokház 2 üzlettel és telekkel Strada Doamna Purgly 73., Str. General Coanda (Borona-utca) 11—13. sz. (rég. 50. szám) eladó és azonnal átvehető. Bettelheim ügyvédség Piața Imp. Traian (Attila-tér) 1—2. I. em. 2907

MAGÁNHAZ elfoglalható 2 szobás és melléképületekkel álló átvehető lakással, villany, pince, kert stb. Str. Brumariol (Péter-utca) 1. szám alatt eladó. Bettelheim ügyvédség Piața Imperatul Traian (Attila-tér) 1—2. I. em. 2908

Üzletek.

FÉNYES ÜZLETRE LESZ. ha hirdetését az „Aradi Közlöny” „Üzletek” rovatába feladja.

FÜSZERÜZLET korlátozott kíméréssel, szabad kézből eladó. Strada Corabiei (Hajó-utca) 30. 2866

KÁVEMÉRÉSEK, kifőzdék, üzlethelyiségek azonnali átvételre kaphatók Bettelheim ügyvédség Piața Imperatul Traian (Attila-tér) 1—2. I. em. 2889

BELVÁROSBAN forgalmas helyen sütőde házzal eladó. Ugyanott egy lábón álló vassparherd is eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2903

Különféle.

SZOMBATON az aradi villamos állomáson a jegyváltásnál elvesztette egy öreg ember a pénzárcáját. Becsületes megtaláló a pénzt megtarthatja, a tárcát és az iratokat jutalom ellenében juttassa el kiadóhivatalunkban. 400

VILLANYSZERELÉST. csengőberendezést legolcsóbban vállal Schwarcz műszerész Strada Brancovici (Lázár Vilmos-utca) 3. 12815

VANILON. Legjobb, legtökéletesebb Vanília pótser cukraszok, kávéház tulajdonosok s minden háztartás részére. Fagylatok, finom tészták, likörök előállítására legalkalmasabb. Készíti dr. Földes & Hehs vegyészeti gyár Arad. 13601

HASZNALT OLOM megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Bánati nagy faipari vállalat

Timisoara-i központi irodája keres lehetőleg azonnali belépésre

perfect könyvelőt

Ajánlatokat „Bánat” jelígre Kelet hírlapirodába kérünk.

Bulev. Regele Ferdinand

(Boros Béni-téren) egy jól berendezett cipészüzlet, mely bármely más üzletnek is alkalmas, elutazás miatt eladó. 13258

Bővebbet: Wallinger-irodában.

CREME MADELAINE

Kiváló hatású kozmetikai készítmény szeplő börtök (mitesser) pattanások, arcvörösség, műajlotok és arcbőr minden tisztatlansága ellen. — Készítik:

Dr. Földes & Hehs

gyógyszerészek, pipere szappan és vegyészeti gyár: Arad, Micalaca. Budapest Bertalan-utca 26. Margit creme gyár. Ügyeljünk a márkára, óvakodjunk a hamisításoktól és hasonló nemű utánszatoktól. 13591

Elcserelem

3 szobás

belváros központjában lévő lakószobát ugyancsak belvárosban lévő modern

4 szobással

közvetítőket magasan díjazok. Cim: CENTRAL hirdetés irodában Apollóval szemben. 13838

NAGYVÁRADI AGRÁR TAKAREK-PÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Dovizakötésekre jogosított bank. Legelőnyösebben és leggyorsabban teljesít vételi és eladási megbízásokat az összes külföldi piacokra. Valutákat vezet és elad. 2718

Telefon: 6-58, 6-14, 6-62.

HIRDETMÉNY.

A Semloc (szemlaci) jegyzőségél azonnali belépéssel alkalmazást nyer 3, az adókiutetések és főkönyvek lezárásában, valamint kataszteri munkákban (birtovalóság) és 1 a községi zárszámadások, elkészítésében teljesen jártas egyén, 3 esetleg 4 havi időtartamra. Javadalmuk fejésként havi 1800 lei készpénz és lakás, vagy lakpénz. Csak józan életű egyének pályázzanak. Ajánlatok utolsó alkalmaztatásról szóló bizonyítvánnyal felszerelve a község jegyzőjéhez intézendők.

Semloc (Szemlak) 1923. május 10. 2791

Gruția Herlo Aurel, jegyző.

Kifutó fiu

Jó fizetéssel

felvétetik.

Cim a kiadóhivatalban.

HOTEL COROANA BANAT, Timișoara

SZALLODA ORAVITA

Junius 1-én megnyílik a Korona nyaraló pensio, teljes 80 Lei. Hegyi levegő ellátás napi 80 Lei. lábbadozóknak. — Elsőrendű kbszt. — Kezelőorvos: Dr. JOAN FIRA, ORAVITA. A nagyérdemű fűrdőző közönség támogatását kéri: Lunzer Josif